Додаток 4

Навчальна програма

з позашкільної освіти художньо-естетичного напряму

«Хоровий спів у дитячо-юнацькому колективі»

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ
КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)
КИЇВСЬКИЙ ПАЛАЦ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор
Київського Палацу
дітей та юнацтва
_____Оксана ДОБРОВОЛЬСЬКА
10 вересня 2021

СХВАЛЕНО
науково-методичною радою
Київського Палацу
дітей та юнацтва
від 10 вересня 2021
протокол № 4

Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напряму

ХОРОВИЙ СПІВ
У ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОМУ КОЛЕКТИВІ

11 років навчання

Київ – 2021

Автори:

Толмачов Рубен Владиславович – художній керівник капели «Дзвіночок», відмінник освіти України, заслужений артист України.

Бугай Жанна Юріївна – педагог-організатор та керівник хорового гуртка народного художнього колективу хорової капели хлопчиків та юнаків «Дзвіночок» Київського Палацу дітей та юнацтва.

Петлицька Наталія Миколаївна – завідувач відділу художньої творчості Київського Палацу дітей та юнацтва, відмінник освіти України, відмінник столичної освіти.

Лімонт Наталя Володимирівна – керівник хорового гуртка народного художнього колективу хорової капели хлопчиків та юнаків «Дзвіночок» Київського Палацу дітей та юнацтва.

Кулікова Євгенія Олександрівна – керівник хорового гуртка, сольфеджіо та вокалу народного художнього колективу хорової капели хлопчиків та юнаків «Дзвіночок» Київського Палацу дітей та юнацтва.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Хоровий спів традиційно був найбільш масовим видом мистецтва в Україні, так як українці завжди вирізнялися вокально-музичною обдарованістю, а українські пісні – одні з найбільш милозвучних у світі. Актуальність даної навчальної програми визначається не лише необхідністю збереження національних традицій хорового співу, але урахування сучасних хорових тенденцій та залучення нових форм виконавства. Структурні зміни, що поступово виникли за останні роки саме в хорових колективах закладів позашкільної освіти передбачають перехід від студійно-гурткових форм роботи до створення творчого колективу, як більш гнучкої на сьогоднішній день та відповідної структури в межах закладу з орієнтацією на виявлення обдарованих дітей, розвиток їх музичних та вокальних здібностей з подальшою професійною орієнтацією найбільш талановитих з них.

Як у будь-якій галузі освіти, у вивченні мистецтва хорового співу важлива система. Створення навчальної програми обумовлено саме потребою в подібній системі та поступовому розвитку вихованців від основ до вищого рівня майстерності. Новизна навчальної програми полягає у поєднанні в рамках одного курсу двох аспектів: навчально-виховного та виконавського; в діалектичній взаємодії цих аспектів та їх позитивному впливі на формування всіх компетентностей (соціальних, культурних, творчих та специфічно співочих) вихованця хору.

Програма навчання та розвитку в хоровому колективі розрахована на вихованців віком 5-21 років.

Навчальні групи формуються з урахуванням віку вихованців, року навчання та підготовленості, дотримуючись рівнів навчання – початкового, основного та вищого.

Хоровий колектив має три склади:

- молодший хор (групи 1 та 2 років навчання початкового рівня для дітей віком 5-8 років);
- підготовчий склад колективу, або кандидатський склад (групи 1 та 2 років навчання основного рівня для дітей віком 8-11 років);
- концертний склад колектив (групи 3-7 років навчання основного рівня для дітей віком 10-15 років та групи 1-4 років навчання вищого рівня для юнацтва та молоді незалежно від віку).

Мета програми навчання та розвитку в дитячо-юнацькому хоровому колективі – залучити вихованців до вокально-хорового мистецтва, кращих

зразків вітчизняної та світової музики, сприяти гармонійному розвитку особистості, формувати навики професійного та соціального партнерства.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальної – забезпечує ознайомлення з кращими зразками вітчизняної та світової музики, з вокально-хоровим мистецтвом;

практичної – сприяє оволодінню основам професійного академічного вокально-хорового співу, психологічному вивільненню та творчому розкриттю особистості через виконавський досвід;

творчої – забезпечує формування творчих здібностей, музично-естетичного смаку на основі ознайомлення з кращими зразками світового хорового мистецтва та вивчення еталонних творів, різних за жанрами та формами; дає навики аналізу якості музичних творів та їх виконання;

соціальної – сприяє вихованню дбайливого ставлення до надбань світового та вітчизняного хорового мистецтва, формуванню навиків соціальної та професійної взаємодії в колективі.

Особливий акцент у змісті програми зроблено на поступовому оволодінні співаками тими творчими компетентностями (мелодичний та гармонічний слух, співоцьке дихання, вокальна техніка, вміння ансамблювати та комфортно почувати себе на сцені), які дадуть у подальшому можливість розвиватися в різних стильових та виконавських напрямах – від середньовічної та барокової музики до модерну й джазу.

Специфічні завдання за видами підготовки

І. Хоровий спів та вокал (груповий та індивідуальний):

- познайомити з хоровим мистецтвом (типи хорових колективів, історія жанру, провідні хори України, відомі хорові композитори, вимоги до хорового виконавця тощо);
- оволодіти основними прийомами хорового та індивідуального співу (постанова голосу, прийоми звуковидобування, вокально-художнє інтонування, естетика хорового звуку, навики ансамблевого виконання, образно-емоційна виразність виконання);
- розвинути музичні здібності (почуття ритму, музичну пам’ять, мелодійний та гармонійний слух, слуховий контроль);
- виховувати естетичний смак, загальну культуру;
- сприяти формуванню навиків партнерства, спілкування.

ІІ. Сольфеджіо:

- навчити основним поняттям та термінам музичної грамоти та сольфеджіо;

- дати навики читання нот, слухового контролю, сольфеджування, звукового передчуття;

- розвинути музичні здібності (музичні слух, ритм, пам'ять);

- дати навики початкового музичного аналізу.

ІІІ. Концертна діяльність:

- залучити до кращих зразків хорового виконавства (слухання творів, перегляд концертів, знайомство з провідними вітчизняними хоровими колективами та виконавцями тощо);

- використовувати отримані знання та вміння в концертній практиці для створення музичного художнього образу засобами хорового співу (артистизм, передача стилю твору та манери композитора, цілісність образу);

- дати навики колективної творчості (відповідальність і свідоме ставлення до хорового виконавства, традицій колективу, розкриття творчого потенціалу особистості);

- виховувати естетичний смак, сценічну культуру;

- сприяти формуванню професійного та соціального партнерства;

- сприяти вихованню громадянської свідомості, національної гідності через виконання кращих зразків вітчизняної музики, участь у всеукраїнських та міжнародних хорових форумах, гастролях.

Завдання за рівнями підготовки

Навчальна програма має три рівні: початковий, основний та вищий. Кожний з рівнів має свою специфіку та послідовність навчання: від засвоєння найпростішого до високого рівня майстерності.

Основні завдання початкового рівня:

- організувати набір дітей та залучити якомога більшу кількість учасників до хорового співу;

- дати дітям еталонне уявлення про жанр хорового виконавства;

- ознайомити з основними вимогами щодо навчального процесу, вимогами до вихованців та безпеки життєдіяльності;

- познайомити з правилами гігієни та охорони голосу;

- виявити здібності дітей до навчання та розвитку музично-вокальних якостей;

- зберегти та розвинути інтерес до занять у хорі.

Завдання основного рівня:

- сформувати необхідні мистецькі компетентності за спеціальністю «хорове виконавство», достатні для занять обраною діяльністю на рівні виконавських та художньо-естетичних досягнень хорового колективу, а саме: високий рівень вокально-художнього інтонування, артикуляції, ансамблю, володіння різними манерами співу, в залежності від стильових ознак твору.

Завдання вищого рівня:

- удосконалювати виконавську майстерність співаків;

- вчити самостійно готувати та вивчати хорові твори номери для участі в концертній діяльності колективу;

- вчити старших дітей свідомо сприяти формуванню творчої колективної та індивідуальної манери молодших колег;

- сприяти формуванню професійного та соціального партнерства на різних рівнях навчання;

- сприяти професійному самовизначенню особливо обдарованих співаків.

Організаційно-методичні умови

У хорові групи приймаються діти, які мають вокально-музичні здібності мінімального рівня, виявляють інтерес та бажання до занять даним видом творчості.

Прийом дітей проходить за такою схемою.

Діти 5-7 років, які не мають підготовки:

- вокальне тестування (голосові дані, координація слуху і голосу, звуковідтворення);

- музичне тестування (наявність почуття ритму, музичного слуху та пам’яті).

Діти 8 років і старші, які мають початкову підготовку:

- усне анкетування (мотиви вибору та характер інтересу до занять у хоровому колективі, очікувані результати);

- вокально-музичне тестування (визначення рівня попередньої підготовки, музичних даних та вокальних здібностей).

Групи формуються за рівнями підготовки з урахуванням віку та підготовленості вихованців:

- початковий рівень (1-2 роки навчання), діти віком 5-7 років;

- основний рівень (1-7 роки навчання), діти та підлітки віком 8-15 років;

- вищий рівень (1-4 роки навчання), вихованці віком до 21 року.

Термін навчання та кількість годин на тиждень за рівнями

Групи початкового рівня молодшого хору (в групах до 15 осіб):

- два роки навчання для дітей віком 5-6 років; заняття 3 рази на тиждень по 2 години – хоровий спів, 1 раз на тиждень 1 година – сольфеджіо;

- один рік навчання для дітей віком 6-7 років; заняття 3 рази на тиждень по 2 години – хоровий спів, 1 раз на тиждень 1 година –сольфеджіо.

У період підготовки до концертних виступів групове заняття з хорового співу може проводитись як зведена хорова репетиція.

Групи основного рівня кандидатського та концертного складів хору (в групах до 15 осіб):

- два роки навчання для дітей віком 8-11 років; 4 години на тиждень – хоровий спів (по голосах), 1 година на тиждень – сольфеджіо, 2 години на тиждень – зведена хорова репетиція.

Групи основного рівня концертного складу хору (в групах до 20 осіб):

- п’ять років навчання для дітей віком 10-15 років; 4 години на тиждень – хоровий спів (по голосах), 1,5 години – сольфеджіо, 4 години на тиждень – зведена хорова репетиція, 1 година на тиждень – вокал (вибірково).

Групи вищого рівня (в групах до 12 осіб):

- чотири роки навчання для юнацтва віком до 21 року; 4 години на тиждень – хоровий спів (по партіях), 4 години на тиждень – зведена хорова репетиція, 1 година на тиждень – вокал (вибірково).

Процес просування вихованців за рівнями підготовки організований так, щоб діти, різні за своїми вокально-музичними здібностями або попередньою підготовленістю, мали варіативні можливості.

На початковому рівні дітям достатньо проявити бажання працювати та здібність до навчання, щоб їх перевели в групи основного рівня.

На початковому рівні навчальний матеріал подається систематично й послідовно з поступовим ускладненням, за висхідною лінією, при цьому новий навчальний матеріал викладається на основі вже вивченого й у тісному взаємозв’язку з ним.

Контрольні показники для переводу на основний рівень (в групи кандидатського складу): оволодіння початковими навиками вокально-хорового виконання, спів нескладних хорових творів (див. додаток 1). Особливу увагу звертати на звучання дитячих голосів: воно повинно бути природним, м'яким, дзвінким, наспівним, рівним, приносити естетичне задоволення. Форсований, крикливий спів перешкоджає розвитку якості дитячого голосу.

Діти, які проявили яскраву вокально-музичну обдарованість або мають попередню підготовку, можуть пройти початкову підготовку за прискореним варіантом або бути зарахованими відразу в групи основного рівня навчання.

За результатами підготовки на основному рівні (кандидатський склад) навчання діти повинні:

знати:

- базові терміни та поняття хорового співу, музичної грамоти та сольфеджіо;

уміти:

- володіти основними прийомами академічного хорового співу (правильне дихання під час співу, висока співоча позиція, володіння головним звуком, формування голосних, оволодіння хоровим унісоном);
- володіти навиками ансамблевого виконання;

прагнути:

- розвивати музично-вокальні здібності (слух, ритм, пам'ять, розширити співочий діапазон);

- долати професійні та психологічні труднощі.

Контрольні показники переводу в групи концертного складу: продемонструвати володіння вокально-художньою інтонацією, динамічними та тембральними можливостями голосу, навиками ансамблевого співу; знати будову і принципи роботи голосового апарату; виконати твори з концертного репертуару хору (див. додаток 1); проявити бажання до творчої колективної співпраці.

На основному та вищому рівнях навчання поєднуються елементи лінійного та концентричного способів подачі навчального матеріалу – допускається повторне вивчення окремих творів з метою розкриття їх художнього змісту на новому рівні та оволодіння на вже знайомому музичному матеріалі новими компетентностями.

На вищому рівні підготовки освітній процес направлений на професійне удосконалення хорового виконавства, вивчення творів концертного

репертуару, розвиток артистизму та художньої майстерності, залучення до виховання молодших членів колективу.

Контрольні показники випуску:

- брати активну участь у концертно-фестивальній діяльності колективу;
- вільно володіти всіма видами вокально-хорового дихання, технікою співу;
- мати міцні навики виконання хорових творів у супроводі та *a'cappella,* уміти тримати ритм у контрапунктному русі голосів;
- знати професійні вимоги до учасників хорового колективу, вміти аналізувати свої труднощі та перспективи просування;
- вміти створити сценічний образ, який додатково розкриває зміст твору;
- цікавитися хоровим виконавським мистецтвом, критично сприймати недосконале виконавство;
- допомагати молодшим членам колективу, підтримувати успіхи учасників колективу;

Випускники, які успішно склали випускний іспит, отримують свідоцтво про позашкільну освіту.

Форми організації занять

- групова (хоровий спів, музична грамота та сольфеджіо, зведені репетиції та концертні виступи);
- індивідуальна (індивідуальний вокал, вивчення сольних концертних номерів, фортепіано).

За необхідних умов та певних обставин заняття можуть проводитись дистанційно, або використовуватись змішана форма навчання.

Контрольні заняття проходять 1 раз на півріччя у формі відкритого або підсумкового заняття, концерту для батьків (для груп початкового та основного рівнів), концерту колективу (для груп основного та вищого рівнів).

Форми контролю:

- спостереження за вихованцем у процесі занять (постійно);
- відкриті та підсумкові заняття для батьків та спеціалістів (один раз на півріччя);
- підсумкові перевідні заняття (при переводі на наступний рівень навчання);
- виконання сольних номерів (для найбільш обдарованих);
- участь у фестивалях, конкурсах, хорових форумах .

Початковий рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**53**	**159**	**212**
1.1. Хоровий спів	52	154	206
1.2. Підготовка до концертної діяльності	1	5	6
Розділ 2. Сольфеджіо	**18**	**18**	**36**
Підсумкове заняття		**2**	**2**
Разом	**72**	**180**	**252**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Розповідь про жанр хорового мистецтва.

Вправи на розвиток почуття ритму.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (212 год.)

1.1. Хоровий спів (206 год.)

Теоретична частина.

Поняття про правильну співочу поставу тіла.

Будова голосового апарату.

Гігієна голосу, вокальна дієта співаків.

Розспіванка, її значення.

Значення уваги в хорі.

Жести диригента-хормейстера (вступ, сильна доля, зняття, зупинка, акцент, характер жестів на *legato, detache, staccato, non legato*).

Поняття про співоче дихання (короткий активний вдих, повільне глибоке дихання, ланцюгове дихання).

Поняття про висоту звука, регістр.

Поняття «пісня», її будова (куплет та приспів).

Поняття «мажор» та «мінор».

Поняття «консонанс» та «дисонанс».

Розповідь про музичні ударно-шумові інструменти, які використовуються в хоровому колективі (маракас, дзвіночки, металофон, трикутник, бубон, тамбурин, клавеси, тріщотка).

Слухання музики.

Практична частина.

Вправи на розвиток співочого дихання:

- дихальна гімнастика О. М. Стрельникової;
- дихальна гімнастика «Хаду»;
- затримка дихання на рахунок 8-10-12-14;
- економний видих на рахунок 10, 20;
- видих на шиплячі приголосні звуки *ш, с, пф, кх.*

Вокально-хорові вправи:

- на формування голосних звуків (спів на склади: *ма-ме-мі-мо-му* та ін.);
- на вирівнювання хорового унісону, вміння повторити заданий звук (на голосних звуках *и, е, а, о, у, і, є, ї, ю*);
- на формування правильної співочої атаки звука (м'якої та твердої);
- для розвитку чіткої дикції;
- для розвитку артикуляційного апарату;
- на розвиток відчуття ритму (з використанням музичних інструментів).

Вправи на розвиток навиків колективного співу (вступ та закінчення співу разом, спів різновисоких звуків, тримання строю, чисте інтонування тощо).

Вправи на розвиток музичного слуху:

- на розвиток уваги;

- визначення на слух мажору та мінору;
- визначення кількості звуків (один, два чи три);
- визначення напрямку руху мелодії;
- визначення поступовості чи стрибковості музичного мотиву.

Хорові твори з репертуару молодшого хору (див. Додаток 1).

1.2. Підготовка до концертної діяльності (6 год.)

Теоретична частина:

Вимоги до учасника молодшого хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій та концертних виступів. Правила поведінки на сцені та за лаштунками.

Гігієна та охорона голосу.

Правила експлуатації концертного костюма.

Культура виконавця.

Практична частина.

Сценічний рух, уклін, вихід на сцену та ухід.

Підготовка хорових творів з репертуару молодшого складу капели (див. додаток 1) до концертного виконання.

Участь у зведених репетиціях та прогонах концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Розділ 2. Сольфеджіо (36 год.)

Теоретична частина.

Елементарні музичні поняття та терміни.

Поняття про звук, звуковисотність, регістр.

Назва звуків та октав (мала, I, II).

Поняття «нота».

Розміщення нот на нотному стані.

Скрипковий ключ.

Тривалості звуків та їх написання (ціла, половинна, четвертна, восьма).

Поняття «пауза». Написання пауз (ціла, половинна, четвертна, восьма).

Метро-ритм (сильна і слабка долі, такт).

Поняття «музичний розмір».

Музичний розмір 2/4. Схема диригування.

Темп.

Основні позначення темпів (повільні, помірні та швидкі).

Динаміка.

Динамічні відтінки та нюанси (форте, піано).

Музичні казки:

- «Страшна казка про те, що може статися, якщо не вчити сольфеджіо».

- «Про музичні терміни».

- «Про динамічні відтінки».

- «Казка зі щасливим фіналом про те, що буде, якщо ти із сольфеджіо на ти».

Практична частина.

Написання нот на нотному стані (І октава), пауз та скрипкового ключа.

Вправи на повторення заданого ритмічного малюнка.

Завдання на відтворення оплесками ритмічного малюнка вивченої вправи чи пісні.

Спів звуків першої октави.

Гра звуків першої октави на фортепіано.

Спів за рукою диригента невеликих вправ та простих мелодій.

Спів вправ з динамічними відтінками.

Складання музичної казки на одну із заданих тем:

1. «Царство Скрипкового ключа».

2. «Життя на нотному стані».

3. «Казка про сім нот».

Вправи на розвиток мелодійного та гармонійного слуху: визначення на слух висоти звуку, кількості (один чи два), напрямку руху мелодії, поступовості чи стрибковості тощо.

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за І півріччя та рік.

Повторення вивчених понять та термінів.

Виконання вивчених хорових творів з репертуару молодшого хору (див. Додаток 1).

Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами першого року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання, відчуття головних резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку), елементарні теоретичні поняття та терміни (штрих, звук, метро-ритм, темп, динаміка).
- **вихованці мають вміти і застосовувати** вправи на вирівнювання унісону, відтворювати оплесками вправи на ритмічний малюнок чи фрагменти вивченого твору.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** початкових базових вокально-хорових навиків та уявлення про хоровий спів.

Початковий рівень, другий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**51**	**161**	**212**
1.1. Хоровий спів	50	152	202
1.2. Підготовка до концертної діяльності	1	9	10
Розділ 2. Сольфеджіо	**18**	**18**	**36**
Підсумкове заняття		**2**	**2**
Разом	**72**	**180**	**252**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Розповідь про жанр хорового мистецтва та культуру виконавця.

Повторення вокально-хорових вправ.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (212 год.)

1.1. Хоровий спів (202 год.)

Теоретична частина.

Поняття про правильну співочу поставу тіла.

Будова голосового апарату.

Гігієна та охорона голосу, вокальна дієта співаків.

Розспіванка, її значення.

Значення уваги в хорі.

Жести диригента-хормейстера (вступ, сильна доля, зняття, зупинка, акцент, характер жестів на *legato, staccato, non legato, marcato*).

Види дихання (короткий активний вдих, повільне глибоке дихання, ланцюгове дихання).

Поняття про висоту звука, регістр.

Поняття про резонатори, їх різновиди.

Поняття про позицію звуку.

Поняття про атаку звука (м’яка, тверда, придихова).

Поняття «канон».

Техніка виконання штрихів *legato, staccato.*

Техніка виконання штрихів *non legato, marcato.*

Слухання музики.

Практична частина.

Вправи на розвиток співочого дихання:

- дихальна гімнастика О. М. Стрельникової;

- дихальна гімнастика «Хаду»;
- затримка дихання на рахунок 8-10-12-14;
- економний видих на рахунок 10, 20;
- видих на шиплячі приголосні звуки *ш, с, пф, кх.*

Вокально-хорові вправи:

- на формування голосних звуків (спів на склади: *ма-ме-мі-мо-му* та ін.);
- на вирівнювання хорового унісону, вміння повторити заданий звук (на голосних звуках *и, е, а, о, у, і, є, ї, ю*);
- на формування правильної співочої атаки звука (м'якої та твердої);
- для розвитку чіткої дикції;
- для розвитку артикуляційного апарату;
- на розвиток відчуття ритму (з використанням музичних інструментів).

Вправи на розвиток навиків колективного співу:

- вступ та закінчення співу разом;
- спів різновисоких звуків;
- тримання строю;
- чисте інтонування;
- вміння тримати свою партію в двоголосному творі;
- відпрацювання різних штрихів.

Вправи на розвиток музичного слуху:

- на розвиток мелодичного та гармонічного слуху;
- визначення на слух висоти звука, ступені;
- визначення кількості звуків (один, два чи три);
- визначення напрямку руху мелодії;
- визначення поступовості чи стрибковості музичного мотиву.

Хорові твори з репертуару молодшого хору (див. Додаток 1).

1.2. Підготовка до концертної діяльності (10 год.)

Теоретична частина:

Вимоги до учасника молодшого хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій та концертних виступів. Правила поведінки на сцені та за лаштунками.

Гігієна та охорона голосу.

Правила експлуатації концертного костюма.

Культура виконавця.

Культура слухача.

Практична частина.

Сценічний рух, уклін, вихід на сцену та ухід (синхронність руху, естетика).

Примірка та підготовка концертних костюмів.

Підготовка хорових творів з репертуару молодшого хору (див. додаток 1) до концертного виконання.

Участь у зведених репетиціях та прогонах концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Розділ 2. Сольфеджіо (36 год.)

Теоретична частина.

Вивчення, повторення та закріплення елементарних музичних понять та термінів.

Звукоряд. Види звукорядів: трихорд, тетрахорд, пентахорд, гексахорд.

Види тетрахордів та їх будова.

Розміщення нот на нотному стані (II октава).

Музичні розміри 2/4, 3/4. Схеми диригування.

Восьмі в двохдольному такті.

Тон та півтон.

Поняття «гама».

Мажорна гама та її будова.

Ступені. Тоніка. Стійкі і нестійкі ступені.

Розв’язання нестійких ступенів.

Ввідні ступені (звуки).

Оспівування ввідних ступенів.

Гама До-мажор. Пряма та ламана гами.

Тонічний тризвук.

Поняття про звук, звуковисотність, регістр.

Метро-ритм (сильна і слабка долі, такт).

Поняття «акцент».

Темп (анданте, алегро).

Динаміка (мецо форте, мецо піано).

Штрихи (деташе, легато).

Практична частина.

Написання нот на нотному стані (I, II октави), пауз та скрипкового ключа.

Вправи на повторення заданого ритмічного малюнка.

Завдання на відтворення оплесками ритмічного малюнка вивченої вправи чи пісні.

Сольфеджування нот у вправах.

Спів вправ з тактуванням.

Спів гами До-мажор угору та вниз. Спів за рукою диригента стійких та нестійких ступенів.

Спів ввідних звуків з переходом в тоніку.

Пошук ввідних ступенів у хорових творах та їх спів.

Спів за рукою диригента невеликих вправ та простих мелодій.

Спів вправ з динамічними відтінками.

Спів вправ з відпрацюванням різних штрихів (деташе, легато).

Спів канонів.

Вправи на розвиток мелодійного та гармонійного слуху: визначення на слух висоти звуку, кількості (один чи два), напрямку руху мелодії, поступовості чи стрибковості тощо.

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за І півріччя та рік.

Повторення вивчених понять та термінів.

Виконання вивчених хорових творів з репертуару молодшого хору (див. Додаток 1).

Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами другого року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання, відчуття головних резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку), елементарні теоретичні поняття та терміни (штрих, звук, метро-ритм, темп, динаміка).
- **вихованці мають вміти і застосовувати** вправи на втримання унісону, втримати свою партію в двоголосному творі, правильно відчувати позицію звуку, різні види штрихів, відтворювати оплесками вправи на різний ритмічний малюнок чи фрагменти вивченого твору.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навиків та еталонного уявлення про хоровий спів.

Основний рівень, перший рік навчання (кандидатський склад)

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**28**	**112**	**140**
Розділ 2. Сольфеджіо	**18**	**18**	**36**
Розділ 3. Концертна діяльність:	**12**	**60**	**72**
3.1. Зведені репетиції	12	60	72
3.2. Концертні виступи			За планом роботи колективу
Підсумкове заняття		**2**	**2**
Разом	**59**	**193**	**252**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Культура виконавця.

Повторення вокально-хорових вправ та хорових творів.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (140 год.)

Теоретична частина.

Правильна співоча постава тіла.

Будова голосового апарату.

Гігієна та охорона голосу, вокальна дієта співаків.

Значення уваги в хорі.

Жести диригента-хормейстера (вступ, сильна доля, зняття, зупинка, акцент, характер жестів на *legato, staccato, non legato, marcato*).

Види дихання (короткий активний вдих, повільне глибоке дихання, ланцюгове дихання).

Поняття про висоту звука, регістр.

Поняття про резонатори, їх різновиди.

Поняття про позицію звука.

Атака звука (м’яка, тверда, придихова).

Поняття «канон».

Техніка виконання штрихів *legato, staccato.*

Техніка виконання штрихів *non legato, marcato.*

Формування голосних звуків та чіткість приголосних.

Роз’єднання, заміна, утрирування певних звуків.

Поняття про хорову партитуру:

а) 1, 2-строчний запис партитури;

б) знаки скорочення хорового письма;

в) позначення динаміки;

г) агогічні зміни в нотах;

д) принцип розташування штилів біля нот у різних партіях;

в) *divisi* в хорових партіях.

Слухання музики.

Практична частина.

Вправи на закріплення та розвиток вокально-хорових навиків:

- розігрів голосового апарату;
- розвиток дихання;
- правильне звуковидобування;
- чисте інтонування;
- ансамблеве виконання;
- подолання стрибків;
- користування головним та грудним резонатором;
- вирівнювання, утримання звука та хорового унісону при співі *a cappella* (*a, o, u, mormorando*).

Вправи на вивчення прийомів технічного та виразно-художнього виконання:

- на розширення співочого діапазону;
- на розвиток якості звуку;
- на вміння передавати агогічні зміни;
- на розвиток рухомості гортані;
- на вміння виконувати різні ритмічні поєднання;
- на володіння співацьким диханням для динамічних відхилень;
- на виконання різних штрихів;
- на використання звукових ефектів;
- на розвиток тембральної звучності (для дискантів – на розвиток та якість звучання головного звука, для альтів – м’яке, наповнене звучання грудного регістру).

Вправи на розвиток відчуття ритму, координації та вміння орієнтуватися в ступенях гами:

- вправи з використанням шумових інструментів;
- вправи за методиками Карла Орфа та Золтана Кодая;
- вправи на розвиток слуху.

Хорові твори з репертуару кандидатського та концертного складів хору (див. Додатки 1, 2).

Розділ 2. Сольфеджіо (36 год.)

Теоретична частина.

Вивчення базових понять та термінів.

Музичні розміри (3/4, 4/4, 3/8, 6/8). Поняття про прості та складні музичні розміри. Схеми диригування.

Тривалості нот та пауза (шістнадцяті).

Знаки збільшення тривалості нот та пауз (крапка, фермата, ліга).

Басовий ключ. Написання нот малої октави.

Знаки альтерації (дієз, бемоль, бекар).

Ключові та випадкові знаки альтерації.

Порядок ключових дієзів.

Порядок ключових бемолів.

Поняття «лад».

Головні ступені ладу (T, S, D).

Мажор та мінор, їх будова. Види мінору.

Поняття «тональність».

Тональності до одного ключового знака.

Музична фраза.

Реприза.

Затакт.

Канон.

Ліга.

Динамічні відтінки (димінуендо, крещендо).

Практична частина.

Написання нот малої октави на нотному стані.

Написання скрипкового та басового ключів.

Написання тривалостей нот та пауз.

Написання знаків альтерації.

Спів вправ на 2 та 3 голоси (з утриманням строю та ансамблю).

Ритмічні диктанти.

Диктант на зорову увагу.

Спів канонів.

Спів вправ з тактуванням.

Спів гам до одного ключового знаку вгору та вниз.

Спів за рукою диригента стійких та нестійких ступенів.

Спів головних ступенів.

Спів ввідних звуків з переходом в тоніку.

Пошук ввідних ступенів у хорових творах та їх спів.

Спів вправ з відпрацюванням різних штрихів (деташе, легато).

Спів вправ з динамічними відтінками.

Спів мелодій з листа.

Розділ 3. Концертна діяльність (72 год.)

3.1. Зведені репетиції (72 год.)

Теоретична частина:

Вимоги до вихованця кандидатського складу хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій, звукозаписів, фестивальних та концертних виступів, за лаштунками.

Гігієна та охорона голосу.

Правила експлуатації концертного костюма.

Культура виконавця та слухача.

Види хорів.

Відомі вітчизняні хорові колективи.

Практична частина:

Вправи зі сценічного руху.

Танцювальні рухи.

Театралізація концертних номерів.

Уклін, вхід та вихід під час концертних виступів.

Примірка та підготовка концертних костюмів.

Спів під звукозапис без диригента.

Хорові твори з репертуару молодшого та концертного складів хору (див. Додатки 1, 2).

3.2. Концертні виступи (за планом роботи колективу)

Прогони концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за І півріччя та рік.

Повторення вивчених понять та термінів.

Виконання вивчених хорових творів з репертуару кандидатського складу хору (див. Додаток 2).

Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами першого року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання, відчуття головних резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку, різні регістри), елементарні теоретичні поняття та терміни (штрих, звук, метро-ритм, темп, динаміка, ефекти, знаки альтерації, музичні розміри).
- **вихованці мають вміти** орієнтуватися в хоровій партитурі, утримувати унісон, вести свою партію в двоголосному та трьохголосному творі, правильно відчувати позицію звуку, різні види штрихів, правильно відчувати діафрагму, відтворювати оплесками ритмічні диктанти, співати інтервали; виконати двоголосні або триголосні твори з репертуару концертного складу.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навиків та еталонного уявлення про хоровий спів і сценічну культуру виконавця

Основний рівень, другий рік навчання (кандидатський склад)

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

	Кількість годин

Розділ, тема	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**28**	**112**	**140**
Розділ 2. Сольфеджіо	**18**	**18**	**36**
Розділ 3. Концертна діяльність:	**12**	**60**	**72**
3.1. Зведені репетиції	12	60	72
3.2. Концертні виступи			За планом роботи колективу
Підсумкове заняття		**2**	**2**
Разом	**59**	**193**	**252**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Повторення вокально-хорових вправ та хорових творів.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (140 год.)

Теоретична частина.

Правильна співоча постава тіла.

Будова голосового апарату.

Гігієна та охорона голосу, вокальна дієта співаків.

Жести диригента-хормейстера (вступ, сильна доля, зняття, зупинка, акцент, характер жестів на *legato, staccato, non legato, marcato*).

Види дихання (короткий активний вдих, повільне глибоке дихання, ланцюгове дихання).

Поняття про висоту звука, регістр.

Поняття про резонатори, їх різновиди.

Поняття про позицію звука.

Атака звука (м’яка, тверда, придихова).

Види звуковидобування.

Особливості звукової вимови в хорі.

Формування голосних звуків та чіткість приголосних.

Роз’єднання, заміна, утрирування певних звуків.

Поняття про хорову партитуру:

а) 3, 4-строчний запис партитури;

б) знаки скорочення хорового письма (реприза, вольта, сеньо та фонар, риски з ребрами, перенос на октаву, портаменто (глісандо), багататактова пауза);

в) позначення динаміки;

г) агогічні зміни в нотах;

д) принцип розташування штилів біля нот у різних партіях;

в) *divisi* в хорових партіях;

е) цезура, люфт.

Принцип виконання тріолей, дуелей.

Фразування в розмірах 6/8, 3/8.

Поліритмія в сучасних творах.

Види ліг та їх виконання.

Слухання музики.

Практична частина.

Вправи на закріплення та розвиток вокально-хорових навиків:

- розігрів голосового апарату;
- розвиток дихання;
- правильне звуковидобування;
- чисте інтонування;
- ансамблеве виконання;
- подолання стрибків;

- користування головним та грудним резонатором;
- відчуття діафрагми;
- позиційне відчуття піднебіння;
- вирівнювання, утримання звука та хорового унісону при співі *a cappella* (*a, o, u, mormorando*).

Вправи на вивчення прийомів технічного та виразно-художнього виконання:

- на розширення співочого діапазону;
- на розвиток якості звуку;
- на вміння передавати агогічні зміни;
- на розвиток рухомості гортані;
- на вміння виконувати різні ритмічні поєднання;
- на відчуття сильної долі в мішаних та складних розмірах;
- на володіння співацьким диханням для динамічних відхилень;
- на виконання різних штрихів;
- на використання звукових ефектів;
- на розвиток тембральної звучності (для дискантів – на розвиток та якість звучання головного звука, для альтів – м'яке, наповнене звучання грудного регістру);
- на формування техніки барокового співу (ювіляції, дрібне фразування, складна поліфонія).

Вправи на розвиток відчуття ритму, координації та вміння орієнтуватися в ступенях гами:

- вправи з використанням шумових інструментів;
- вправи за методиками Карла Орфа та Золтана Кодая;
- вправи на розвиток слуху.

Хорові твори з репертуару кандидатського та концертного складів хору (див. Додатки 1, 2).

Розділ 2. Сольфеджіо (36 год.)

Теоретична частина.

Повторення та вивчення базових понять та термінів.

Нотний стан, знаки нотного запису.

Тон, півтон.

Знаки альтерації.

Поняття «мішаний розмір».

Музичні розміри 4/4, 3/8, 6/8, 5/4. Схеми для тактування та диригування.

Поняття «тріоль», «дуоль».

Динамічні відтінки (pp, ff).

Мажор і мінор. Мажорний тетрахорд та мінорний тетрахорд.

Низхідний та висхідний мажорний тетрахорд.

Інтонування III ступені мажорного ладу.

Поняття «інтервал». Прості інтервали та їх обернення (ч.1, ч.8, ч.5. ч.4).

Чиста кварта в мажорному ладі.

Чиста квінта в мінорному ладі.

Велика та мала секунди.

Велика та мала терції.

Інтонування терцій в мажорному ладу.

Мажорний (великий) та мінорний (малий) тризвуки. Назва звуків тризвуку.

Мажорні та мінорні тональності до двох ключових знаків.

Практична частина.

Написання знаків альтерації.

Спів вправ на 2 та 3 голоси (з утриманням строю та ансамблю).

Спів інтервалів (ч.1, ч.8, ч. 4, ч. 5) та їх обернень.

Спів інтервалів (в.2, м.2, в.3, м.3).

Визначення інтервалів на слух.

Спів висхідного та низхідного мажорного тетрахорду.

Спів стійких та нестійких ступенів ладу.

Спів головних ступенів ладу.

Спів тризвуків.

Спів канонів у тональностях до двох знаків.

Слухові диктанти.

Ритмічні диктанти.

Музичні диктанти.

Спів мелодії з листа

Розділ 3. Концертна діяльність (72 год.)

3.1. Зведені репетиції (72 год.)

Теоретична частина:

Вимоги до вихованця кандидатського складу хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій, звукозаписів, фестивальних та концертних виступів, за лаштунками.

Правила експлуатації концертного костюма.

Культура виконавця та слухача.

Види хорів.

Відомі вітчизняні хорові колективи.

Поняття про фактуру.

Розмаїття культурних стилів, їх особливості та зв’язок у різних видах мистецтва.

Практична частина:

Вправи зі сценічного руху.

Танцювальні рухи.

Театралізація концертних номерів.

Примірка та підготовка концертних костюмів.

Спів під звукозапис без диригента.

Хорові твори з репертуару молодшого та концертного складів хору (див. Додатки 1, 2).

3.2. Концертні виступи (за планом роботи колективу)

Прогони концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за І півріччя та рік.

Повторення вивчених понять та термінів.

Виконання вивчених хорових творів з репертуару кандидатського складу хору (див. Додаток 2).

Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами другого року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання та його різновиди, відчуття головних та грудних резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку та піднебіння, різні регістри), елементарні теоретичні поняття та терміни (штрих, звук, метро-ритм, темп, динаміка, ефекти, знаки альтерації, музичні розміри).
- **вихованці мають вміти** орієнтуватися в хоровій партитурі, утримувати унісон, вести свою партію в двоголосному та трьохголосному творі, правильно відчувати позицію звуку та піднебіння, різні види штрихів, правильно відчувати діафрагму, відтворювати оплесками ритмічні диктанти, співати інтервали та їх обернення, співати ланцюжки акордів; виконати двоголосні або триголосні твори з репертуару концертного складу.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навиків та еталонного уявлення про хоровий спів і сценічну культуру виконавця.

Основний рівень, перший рік навчання (концертний склад)
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**28**	**112**	**140**
Розділ 2. Сольфеджіо	**18**	**18**	**36**
Розділ 3. Концертна діяльність:	**12**	**60**	**72**
3.1. Зведені репетиції	12	60	72
3.2. Концертні виступи			За планом роботи колективу

Підсумкове заняття		**2**	**2**
Разом	**59**	**193**	**252**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Розповідь про жанр хорове мистецтво та культуру виконавця.

Вокально-хорові та гармонічні вправи.

Вправи на відчуття позиції звуку.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (140 год.)

Теоретична частина.

Поняття про тверду та придихову атаку звука.

Знаки хорової партитури.

Особливі прийоми співу та звукові ефекти.

Практична частина.

Вправи на закріплення та розвиток вокально-хорових навичок (дихання, звуковидобування, інтонування, артикуляція, дикція тощо).

Вправи на відпрацювання основних штрихів (*legato, non legato, staccato, marcato*).

Вправи на розвиток дихання для позиційного відчуття піднебіння, на різні види дихання, на розвиток активної співочої позиції.

Вправи на розширення співочого діапазону.

Вправи на вивчення прийомів та засобів технічного та виразно-художнього виконання (якість звуку, темпові, ритмічні, динамічні відхилення, використання звукових ефектів тощо).

Хорові твори з репертуару капели (див. Додаток 2): почуття ансамблю як в окремій партії, так і в хорі, вміння досягнути штучного ансамблю,

ритмічного та динамічного, засоби виразності, вокально-художнє інтонування у сенсі розмаїття культурних стилів, їх особливостей та зв’язку у різних видах мистецтва

Розділ 2. Сольфеджіо (36 год.)

Теоретична частина.

Базові поняття та терміни.

Знаки нотного запису.

Музичний розмір простий і складний (4/4, 5/4, 7/4, 3/8, 5/8, 6/8, 9/8, 12/8).

Динамічні відтінки.

Транспозиція, модуляція.

Мінор гармонічний та мелодичний.

Секунди в гармонічному мінорі.

Терції в гармонічному мінорі.

Головні тризвуки мажору та гармонічного мінору.

Акорд.

Назви нижнього, середнього та верхнього звуків тризвуку.

Головні тризвуки та їх позначення в мажорі та мінорі.

Пунктирний ритм.

Інтервали.

Гармонічний, мелодичний та простий інтервал.

Стійкі і нестійкі інтервали.

Величина інтервалу.

Консонанси та дисонанси.

Великі та малі сексти.

Сексти в мажорному ладі.

Обернення тризвуків.

Секстакорд. Мажорний (або великий) секстакорд. Мінорний (або малий) секстакорд.

Квартсекстакорд. Мажорний (або великий) кварт секстакорд, мінорний (або малий) квартсекстакорд.

Види тризвуків.

Тональності до 4-х знаків (мажорні та мінорні).

Практична частина.

Спів вправ на 2-4 голоси.

Спів інтервалів та визначення на слух (м. 2, б. 2, м. 3, в. 3, ч. 4, ч. 5, м. 6, в. 6, м. 7, в. 7, ч. 8).

Спів ланцюжків акордів (тризвуки та їх обертання).

Ускладнені ритмічні диктанти.

Спів вправ з листа.

Робота з хоровими партитурами. Пошук в них тризвуків та їх обернень.

Спів канонів у тональностях до 4-х знаків.

Розділ 3. Концертна діяльність (72 год.)

3.1. Зведені репетиції (72 год.)

Теоретична частина:

Вимоги до вихованця концертного складу хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій, звукозаписів, фестивальних та концертних виступів, за лаштунками.

Правила експлуатації концертного костюма.

Культура виконавця та слухача.

Види хорів.

Відомі вітчизняні хорові колективи.

Поняття про фактуру.

Розмаїття культурних стилів, їх особливості та зв’язок у різних видах мистецтва.

Створення музичного образу засобами хорового виконавства.

Сценічне мистецтво, хореографія як засіб розкриття художнього змісту хорових творів.

Практична частина:

Вправи зі сценічного руху.

Танцювальні рухи.

Примірка та підготовка концертних костюмів.

Хорові твори з репертуару концертного складу хору (див. Додаток 2).

3.2. Концертні виступи (за планом роботи колективу)

Прогони концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік. Проведення підсумкового відкритого заняття. Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами першого року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання та його різновиди, відчуття головних та грудних резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку та піднебіння, різні регістри), елементарні теоретичні поняття та терміни(штрих, звук, метроритм, темп, динаміка, ефекти, знаки альтерації, розміри, знаки хорової партитури, особливі прийоми співу та звукові ефекти).
- **вихованці мають вміти** орієнтуватися в хоровій партитурі, втримувати унісон, уміти ансамблю вати як в партії так і в хорі в цілому, вести свою партію в багатоголосному творі, правильно відчувати позицію звуку та піднебіння, виконувати різні види штрихів, правильно відчувати діафрагму, відтворювати оплесками складні ритмічні диктанти , співати інтервали та їх обернення, співати ланцюжки акордів.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навичок, еталонного уявлення про хоровий спів та сценічну культуру виконавця, уявлення про стиль в музиці та стилістичні особливості виконання музики різних епох.

Основний рівень, другий рік навчання (концертний склад)

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**28**	**112**	**140**
Розділ 2. Сольфеджіо	**18**	**18**	**36**
Розділ 3. Концертна діяльність:	**12**	**60**	**72**
3.1. Зведені репетиції	12	60	72
3.2. Концертні виступи			За планом роботи колективу
Підсумкове заняття		**2**	**2**
Разом	**59**	**193**	**252**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Жанр хорового мистецтва, види хорів.

Культура виконавця.

Вокально-хорові та гармонічні вправи.

Вправи на відчуття позиції звуку та дихання.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (140 год.)

Теоретична частина.

Поняття про м’яку, тверду та придихову атаку звука.

Знаки хорової партитури.

Особливі прийоми співу та звукові ефекти.

Стилістичні особливості музики епохи бароко, класицизму.

Практична частина.

Вправи на закріплення та розвиток вокально-хорових навичок (дихання, звуковидобування, інтонування, артикуляція, дикція тощо).

Артикуляційна гімнастика. Вправи на складно-поєднувані склади, розвиток технічних можливостей артикуляційного апарату.

Вправи на відпрацювання основних штрихів (*legato, non legato, staccato, marcato*), прийомів (*mormorando, sub P, sub F*).

Вправи на розвиток дихання для позиційного відчуття піднебіння, на різні види дихання, на розвиток активної співочої позиції.

Вправи на вирівнювання хорового унісону при співі *a capella.*

Вправи на розширення співочого діапазону.

Вправи на вивчення прийомів та засобів технічного та виразно-художнього виконання (якість звуку, темпові, ритмічні, динамічні відхилення, використання звукових ефектів тощо).

Вправи на відпрацювання технічних елементів притаманних музиці епохи бароко та класицизму. Вправи на формування техніки барокового співу (ювіляції, дрібне фразування, складна поліфонія).

Вправи на розвиток тембральної звучності та єдності виконання по хорових голосах, на вміння поєднувати головний і грудний регістри (виконання перехідних звуків, плавність переходу з одного регістру в інший).

Вправи на координацію вокального апарату з вестибулярним (поєднання співу з рухами).

Хорові твори з репертуару капели (див. Додаток 2): почуття ансамблю як в окремій партії, так і в хорі, вміння досягнути штучного ансамблю, ритмічного та динамічного, засоби виразності, вокально-художнє інтонування, стиль твору.

Розділ 2. Сольфеджіо (36 год.)

Теоретична частина.

Базові поняття та терміни.

Знаки нотного запису.

Музичний розмір простий і складний (4/4, 5/4, 7/4, 3/8, 5/8, 6/8, 9/8, 12/8).

Динамічні відтінки.

Агогіка.

Транспозиція, модуляція.

Тритони.

Тритони в мажорному ладі.

Домінантсептакорд.

Дубль-дієз та дубль-бемоль.

Гармонічний мажор.

Змінний лад.

Стійкі та нестійкі інтервали в ладу.

Ввідні септакорди.

Таблиця мажорних та мінорних тональностей.

Енгармонічно рівні тональності.

Літерне позначення звуків та тональностей.

Кварто-квінтове коло тональностей.

Однойменні тональності.

Обернення домінансептакорда.

Кварта та квінта в гармонічному мінорі.

Тональності до 6-ти знаків.

Практична частина.

Спів вправ на 2-4 голоси.

Спів інтервалів та визначення на слух (м. 2, б. 2, м. 3, в. 3, ч. 4, ч. 5, м. 6, в. 6, м. 7, в. 7, ч. 8, тритони), спів їх обернень та розв’язань.

Спів ланцюжків акордів (тризвуки та їх обертання, септакорди – D7, II7, VII7, VII7 зм.).

Будова обернень домінансептакорда від заданого звука.

Спів вправ із синкопованим ритмом.

Супровід мелодії головними тризвуками.

Спів секвенцій.

Ускладнені ритмічні диктанти.

Спів вправ з листа.

Спів з листа фрагментів хорових партитур з репертуару концертного складу капели.

Розділ 3. Концертна діяльність (72 год.)

3.1. Зведені репетиції (72 год.)

Теоретична частина:

Вимоги до вихованця концертного складу хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій, звукозаписів, фестивальних та концертних виступів, за лаштунками.

Правила експлуатації концертного костюма.

Культура виконавця та слухача.

Види хорів.

Відомі вітчизняні хорові колективи.

Поняття про фактуру.

Розмаїття культурних стилів, їх особливості та зв’язок у різних видах мистецтва.

Створення музичного образу засобами хорового виконавства.

Сценічне мистецтво, хореографія як засіб розкриття художнього змісту хорових творів.

Стиль твору та манера композитора.

Практична частина:

Вправи зі сценічного руху.

Танцювальні рухи.

Примірка та підготовка концертних костюмів.

Хорові твори з репертуару концертного складу хору (див. Додаток 2): почуття ансамблю в партії і в хорі, між хором і солістом, хором і акомпануючим інструментом, образність та виразність виконання, художньо-вокальне інтонування.

3.2. Концертні виступи (за планом роботи колективу)

Прогони концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік. Проведення підсумкового відкритого заняття. Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами другого року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання та його різновиди, відчуття головних та грудних резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку та піднебіння, різні регістри), теоретичні поняття та терміни(штрих, звук, метроритм, темп, динаміка, агогіка, ефекти, знаки альтерації, розміри прості та складні, знаки хорової партитури, особливі прийоми співу та звукові ефекти).
- **вихованці мають вміти** орієнтуватися в хоровій партитурі, втримувати унісон, уміти ансамблювати як в партії, так і в хорі в цілому, вести свою партію в багатоголосному творі, правильно відчувати позицію звуку та піднебіння, виконувати різні види штрихів, правильно відчувати діафрагму, відтворювати оплесками складні ритмічні диктанти , співати інтервали та їх обернення та розв'язання, співати ланцюжки акордів. Виконувати стилістично вірно технічні елементи музики епохи Бароко та Класицизму.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навичок, еталонного уявлення про хоровий спів та сценічну культуру виконавця, уявлення про стиль в музиці та стилістичні особливості виконання музики різних епох.

Основний рівень, третій рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**

Розділ 1. Вокально-хорова робота	**28**	**114**	**142**
Розділ 2. Сольфеджіо	**27**	**27**	**54**
Розділ 3. Концертна діяльність:	**26**	**116**	**142**
3.1. Зведені репетиції	26	116	142
3.2. Концертні виступи			За планом роботи колективу
Розділ 4. Вокал (вибірково)	**6**	**30**	**36**
Підсумкове заняття		**2**	**2**
Разом	**79**	**281**	**360**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Жанр хорового мистецтва, види хорів.

Вокально-хорові та гармонічні вправи.

Вправи на відчуття позиції звуку та дихання.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (142 год.)

Теоретична частина.

Поняття про м’яку, тверду та придихову атаку звука.

Знаки хорової партитури.

Особливі прийоми співу та звукові ефекти.

Стилістичні особливості виконання сучасної хорової музики.

Поняття сонористика. Сонористичні ефекти.

Практична частина.

Вправи на закріплення та розвиток вокально-хорових навичок (дихання, звуковидобування, інтонування, артикуляція, дикція тощо).

Артикуляційна гімнастика. Вправи на складно-поєднувані склади, розвиток технічних можливостей артикуляційного апарату.

Вправи на відпрацювання основних штрихів (*legato, non legato, staccato, marcato*), прийомів (*mormorando, sub P, sub F*).

Вправи на розвиток дихання для позиційного відчуття піднебіння, на різні види дихання, на розвиток активної співочої позиції.

Вправи на вирівнювання хорового унісону при співі *a capella.*

Вправи на розширення співочого діапазону.

Вправи на вивчення прийомів та засобів технічного та виразно-художнього виконання (якість звуку, темпові, ритмічні, динамічні відхилення, використання звукових ефектів тощо).

Вправи на відпрацювання технічних та сонористичних елементів, притаманних сучасній хоровій музиці.

Вправи на розвиток тембральної звучності та єдності виконання по хорових голосах, на вміння поєднувати головний і грудний регістри (виконання перехідних звуків, плавність переходу з одного регістру в інший).

Вправи на координацію вокального апарату з вестибулярним (поєднання співу з рухами).

Хорові твори з репертуару (див. Додаток 2): почуття ансамблю як в окремій партії, так і в хорі, вміння досягнути штучного ансамблю, ритмічного та динамічного, засоби виразності, вокально-художнє інтонування, стиль твору.

Розділ 2. Сольфеджіо (54 год.)

Теоретична частина.

Базові поняття та терміни.

Знаки нотного запису.

Музичний розмір простий і складний (4/4, 5/4, 7/4, 3/8, 5/8, 6/8, 9/8, 12/8).

Поняття складного та перемінного розміру. Поліритмія.

Динамічні відтінки.

Агогіка.

Транспозиція, модуляція.

Поєднання головних тризвуків.

Послідовність акордів із головних тризвуків.

Супровід мелодії головними тризвуками.

Секвенції.

Види секвенцій.

Енгармонічно рівні інтервали

Зменшений та збільшений тризвуки.

Хроматична гама.

Спорідненні тональності.

Період. Квадратний період.

Хроматична гама.

Правопис мажорної та мінорної хроматичних гам.

Гармонія. Гармонічна послідовність та гармонічний зворот.

Практична частина.

Спів вправ на 2-4 голоси.

Спів інтервалів та визначення на слух (м. 2, б. 2, м. 3, в. 3, ч. 4, ч. 5, м. 6, в. 6, м. 7, в. 7, ч. 8, тритони), спів їх обернень та розв'язань.

Спів ланцюжків акордів (тризвуки та їх розв'язання та обертання, септакорди – D7, II7, VII7, VII7 зм.).

Ускладнені ритмічні диктанти.

Спів вправ з листа.

Спів з листа фрагментів хорових партитур з репертуару концертного складу хору.

Розділ 3. Концертна діяльність (142 год.)

3.1. Зведені репетиції (142 год.)

Теоретична частина:

Вимоги до вихованця концертного складу хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій, звукозаписів, фестивальних та концертних виступів, за лаштунками.

Правила експлуатації концертного костюма.

Сценічна культура.

Розмаїття культурних стилів, їх особливості та зв’язок у різних видах мистецтва.

Створення музичного образу засобами хорового виконавства.

Стиль твору та манера композитора.

Відомі вітчизняні хорові колективи.

Практична частина:

Вправи зі сценічного руху.

Хорові твори з репертуару концертного складу хору (див. Додаток 2): почуття ансамблю в партії і в хорі, між хором і солістом, хором і акомпануючим інструментом, образність та виразність виконання, художньо-вокальне інтонування. Виконання творів одночасно з рухами.

3.2. Концертні виступи (за планом роботи колективу)

Прогони концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Розділ 4. Вокал (вибірково) (36 год.)

Теоретична частина.

Гігієна та охорона голосу.

Вимоги до співацької постави.

Практична частина.

Вокальні вправи та вокалізи для розвитку індивідуальних вокальних здібностей та техніки співу, подолання індивідуальних труднощів.

Вокальні твори.

Сольні фрагменти хорових творів (див. Додаток 2).

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік.

Проведення підсумкового відкритого заняття.

Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами третього року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання та його різновиди, відчуття головних та грудних резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку та піднебіння, різні регістри), теоретичні поняття та терміни (штрих, звук, метро-ритм, темп, динаміка, агогіка, ефекти, знаки альтерації, розміри прості, складні та перемінні, сонористичні ефекти, знаки хорової партитури, особливі прийоми співу та звукові ефекти).
- **вихованці мають вміти** орієнтуватися в хоровій партитурі, втримувати унісон, уміти ансамблювати як в партії, так і в хорі в цілому, вести свою партію в багатоголосному творі, правильно відчувати позицію звуку та піднебіння, виконувати різні види штрихів, правильно відчувати діафрагму, відтворювати оплесками складні ритмічні диктанти, співати інтервали та їх обернення й розв'язання, співати ланцюжки акордів. Виконувати стилістично вірно технічні елементи сучасної хорової музики, вміти координувати сценічне виконання з рухом.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навиків, еталонного уявлення про хоровий спів та сценічну культуру виконавця, уявлення про сучасне хорове мистецтво та стилістичні особливості виконання даної музики.

Основний рівень, четвертий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**28**	**114**	**142**
Розділ 2. Сольфеджіо	**27**	**27**	**54**
Розділ 3. Концертна діяльність:	**26**	**116**	**142**

3.1. Зведені репетиції	26	116	142
3.2. Концертні виступи			За планом роботи колективу
Розділ 4. Вокал (вибірково)	**6**	**30**	**36**
Підсумкове заняття		**2**	**2**
Разом	**79**	**281**	**360**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Розповідь про плани на поточний рік.

Вокально-хорові та гармонічні вправи.

Вправи на відчуття позиції звуку та дихання, на відчуття діафрагми.

Артикуляційна гімнастика.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (142 год.)

Теоретична частина.

Поняття про м’яку, тверду та придихову атаку звука.

Знаки хорової партитури.

Особливі прийоми співу та звукові ефекти.

Стилістичні та гармонічні особливості виконання сучасної хорової музики.

Поняття «кластер». Шумові ефекти.

Поняття «поліритмія», «полістилістика» в сучасній хоровій музиці.

Практична частина.

Вправи на закріплення та розвиток вокально-хорових навичок (дихання, звуковидобування, інтонування, артикуляція, дикція тощо).

Артикуляційна гімнастика. Вправи на складно-поєднувані склади з додаванням штрихів, розвиток технічних можливостей артикуляційного апарату.

Вправи на відпрацювання основних штрихів (*legato, non legato, staccato, marcato*), прийомів (*mormorando, sub P, sub F*).

Вправи на розвиток дихання для позиційного відчуття піднебіння, на різні види дихання, на розвиток активної співочої позиції.

Вправи на вирівнювання хорового унісону при співі *a capella.*

Вправи на розширення співочого діапазону.

Вправи на вивчення прийомів та засобів технічного та виразно-художнього виконання (якість звуку, темпові, ритмічні, динамічні відхилення, використання звукових ефектів тощо).

Вправи на відпрацювання технічних та гармонічних елементів притаманних сучасній хоровій музиці, виконання кластерів.

Вправи на розвиток тембральної звучності та єдності виконання по хорових голосах, на вміння поєднувати головний і грудний регістри (виконання перехідних звуків, плавність переходу з одного регістру в інший).

Вправи на координацію вокального апарату з вестибулярним (поєднання співу з рухами).

Хорові твори з репертуару (див. Додаток 2): почуття ансамблю як в окремій партії, так і в хорі, вміння досягнути штучного ансамблю, ритмічного, штрихового та динамічного, вміння відчувати баланс між голосами в партії, засоби виразності, вокально-художнє інтонування, стиль твору.

Розділ 2. Сольфеджіо (54 год.)

Теоретична частина.

Музичний розмір простий і складний (4/4, 5/4, 7/4, 3/8, 5/8, 6/8, 9/8, 12/8).

Поняття складного та перемінного розміру. Поліритмія.

Динамічні відтінки.

Агогіка.

Транспозиція, модуляція.

Тризвуки. Таблиця розв’язання тризвуків у ладу.

Пряме і непряме розв’язання.

Альтерований акорд та альтеровані тризвуки.

Диригування складних і мішаних розмірів.

Форма (будова музичних творів).

Куплетна форма.

Проста двочастинна форма.

Проста тричастинна форма.

Органний пункт.

Практична частина.

Спів вправ на 2-4 голоси.

Спів інтервалів та визначення на слух (м. 2, б. 2, м. 3, в. 3, ч. 4, ч. 5, м. 6, в. 6, м. 7, в. 7, ч. 8, тритони), спів їх обернень та розв’язань.

Спів ланцюжків акордів (тризвуки та їх розв’язання та обертання, септакорди – D7, II7, VII7, VII7 зм.).

Ускладнені ритмічні диктанти.

Спів вправ з листа в різних розмірах.

Спів кластерів.

Спів з листа фрагментів хорових партитур з репертуару концертного складу хору.

Розділ 3. Концертна діяльність (142 год.)

3.1. Зведені репетиції (142 год.)

Теоретична частина:

Вимоги до вихованця концертного складу хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій, звукозаписів, фестивальних та концертних виступів, за лаштунками.

Правила експлуатації концертного костюма.

Сценічна культура.

Створення музичного образу засобами хорового виконавства.

Стиль твору та манера композитора.

Відомі вітчизняні та європейські хорові колективи хлопчиків.

Практична частина:

Вправи зі сценічного руху.

Хорові твори з репертуару концертного складу хору (див. Додаток 2): почуття ансамблю в партії і в хорі, між хором і солістом, хором і акомпануючим інструментом, образність та виразність виконання, художньо-вокальне інтонування. Виконання творів одночасно з рухами.

3.2. Концертні виступи (за планом роботи колективу)

Прогони концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Розділ 4. Вокал (вибірково) (36 год.)

Теоретична частина.

Гігієна та охорона голосу.

Вимоги до співацької постави.

Практична частина.

Вокальні вправи та вокалізи для розвитку вокальних здібностей та техніки співу, подолання індивідуальних труднощів.

Вокальні твори.

Сольні фрагменти хорових творів (див. Додаток 2).

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік.

Проведення підсумкового відкритого заняття.

Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами четвертого року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання та його різновиди, відчуття головних та грудних резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку та піднебіння, різні регістри), теоретичні поняття та терміни (штрих, звук, метро-ритм, темп, динаміка, агогіка, ефекти, знаки альтерації, розміри прості, складні та перемінні, кластери, знаки хорової партитури, особливі прийоми співу та звукові ефекти).
- **вихованці мають вміти** орієнтуватися в хоровій партитурі, втримувати унісон, уміти ансамблювати як в партії так і в хорі в цілому, вести свою партію в багатоголосному творі, правильно відчувати позицію звуку та піднебіння, виконувати різні види штрихів, правильно відчувати діафрагму, відтворювати оплесками складні ритмічні диктанти, співати інтервали та їх обернення й розв'язання, співати ланцюжки акордів. Виконувати стилістично вірно технічні елементи сучасної хорової музики, вміти координувати сценічне виконання з рухом.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навиків, еталонного уявлення про хоровий спів та сценічну культуру виконавця, уявлення про сучасне хорове мистецтво та стилістичні та гармонічні особливості виконання даної музики.

Основний рівень, п'ятий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**28**	**114**	**142**
Розділ 2. Сольфеджіо	**27**	**27**	**54**
Розділ 3. Концертна діяльність:	**26**	**116**	**142**
3.1. Зведені репетиції	26	116	142
3.2. Концертні виступи			За планом роботи колект

			иву
Розділ 4. Вокал (вибірково)	**6**	**30**	**36**
Підсумкове заняття		**2**	**2**
Разом	**79**	**281**	**360**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Розповідь про плани на поточний рік.

Вокально-хорові та гармонічні вправи.

Вправи на відчуття позиції звуку та дихання, на відчуття діафрагми.

Артикуляційна гімнастика.

Розділ 2. Вокально-хорова робота (142 год.)

Теоретична частина.

Поняття про м’яку, тверду та придихову атаку звука.

Знаки хорової партитури.

Поняття фактури.

Особливі прийоми співу та звукові ефекти.

Стилістичні та гармонічні особливості виконання хорової музики різних епох.

Технічні особливості музики бароко, класицизм, сучасної європейської та української хорової музики.

Аналіз фактури творів.

Практична частина.

Вправи на закріплення та розвиток вокально-хорових навичок (дихання, звуковидобування, інтонування, артикуляція, дикція тощо).

Артикуляційна гімнастика. Вправи на складно-поєднувані склади з додаванням штрихів, розвиток технічних можливостей артикуляційного апарату.

Вправи на відпрацювання основних штрихів (*legato, non legato, staccato, marcato*), прийомів (*mormorando, sub P, sub F*).

Вправи на розвиток дихання для позиційного відчуття піднебіння, на різні види дихання, на розвиток активної співочої позиції.

Вправи на вирівнювання хорового унісону при співі *a capella.*

Вправи на розширення співочого діапазону.

Вправи на вивчення прийомів та засобів технічного та виразно-художнього виконання (якість звуку, темпові, ритмічні, динамічні відхилення, використання звукових ефектів тощо).

Вправи на відпрацювання технічних та гармонічних елементів, притаманних сучасній хоровій музиці, виконання кластерів, септакордів.

Вправи на розвиток тембральної звучності та єдності виконання по хорових голосах, на вміння поєднувати головний і грудний регістри (виконання перехідних звуків, плавність переходу з одного регістру в інший).

Вправи на координацію вокального апарату з вестибулярним (поєднання співу з рухами).

Хорові твори з репертуару (див. Додаток 2): почуття ансамблю як в окремій партії, так і в хорі, вміння досягнути штучного ансамблю, ритмічного, штрихового та динамічного,вміння відчувати динамічний баланс між голосами у партії, засоби виразності, вокально-художнє інтонування, стиль твору.

Розділ 2. Сольфеджіо (54 год.)

Теоретична частина.

Музичний розмір простий і складний (4/4, 5/4, 7/4, 3/8, 5/8, 6/8, 9/8, 12/8).

Поняття складного та перемінного розміру. Поліритмія.

Динамічні відтінки.

Агогіка.

Транспозиція, модуляція.

Каданс (каденція).

Серединний каданс. Заключний каданс.

Автентичні й плагальні каданси.

Половинний, повний та неповний каданси.

Досконалий і недосконалий каданси.

Прохідний зворот. Допоміжний зворот.

І кадансовий зворот. ІІ кадансовий зворот. ІІІ кадансовий зворот.

Практична частина.

Спів вправ на 2-4 голоси.

Спів інтервалів та визначення на слух (м. 2, б. 2, м. 3, в. 3, ч. 4, ч. 5, м. 6, в. 6, м. 7, в. 7, ч. 8, тритони), спів їх обернень та розв'язань.

Спів ланцюжків акордів (тризвуки та їх розв'язання та обертання, септакорди – D7, II7, VII7, VII7 зм.).

Ускладнені ритмічні диктанти.

Спів вправ з листа в різних розмірах.

Спів кластерів.

Спів з листа фрагментів хорових партитур з репертуару концертного складу хору, аналіз цих фрагментів за формотворенням.

Розділ 3. Концертна діяльність (142 год.)

3.1. Зведені репетиції (142 год.)

Теоретична частина:

Вимоги до вихованця концертного складу хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій, звукозаписів, фестивальних та концертних виступів, за лаштунками.

Сценічна культура.

Створення музичного образу засобами хорового виконавства.

Стиль твору та манера композитора.

Відомі вітчизняні та європейські хорові колективи хлопчиків.

Практична частина:

Вправи зі сценічного руху.

Хорові твори з репертуару концертного складу хору (див. Додаток 2): почуття ансамблю в партії і в хорі, між хором і солістом, хором і акомпануючим інструментом, образність та виразність виконання, художньо-вокальне інтонування. Хоровий театр як засіб розкриття художнього змісту твору.

3.2. Концертні виступи (за планом роботи колективу)

Прогони концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Розділ 4. Вокал (вибірково) (36 год.)

Теоретична частина.

Гігієна та охорона голосу.

Вимоги до співацької постави.

Практична частина.

Вокальні вправи та вокалізи для розвитку вокальних здібностей та техніки співу, подолання індивідуальних труднощів.

Вокальні твори.

Сольні фрагменти хорових творів (див. Додаток 2).

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік.

Проведення підсумкового відкритого заняття.

Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами п’ятого року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання та його різновиди, відчуття головних та грудних

резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку та піднебіння, різні регістри), теоретичні поняття та терміни (штрих, звук, метро-ритм, темп, динаміка, агогіка, ефекти, знаки альтерації, розміри прості, складні та перемінні, кластери, фактура, знаки хорової партитури, особливі прийоми співу та звукові ефекти).

- **вихованці мають вміти** орієнтуватися в хоровій партитурі, втримувати унісон, уміти ансамблювати як в партії так і в хорі в цілому, уміти аналізувати фактуру твору, вести свою партію в багатоголосному творі, правильно відчувати позицію звуку та піднебіння, виконувати різні види штрихів, правильно відчувати діафрагму, відтворювати оплесками складні ритмічні диктанти, співати інтервали та їх обернення й розв'язання, співати ланцюжки акордів. Виконувати стилістично вірно технічні елементи хорової музики, вміти координувати сценічне виконання з рухом.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навичок, еталонного уявлення про хоровий спів та сценічну культуру виконавця, уявлення про сучасне хорове мистецтво та стилістичні і гармонічні особливості виконання даної музики.

Основний рівень, шостий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**28**	**114**	**142**
Розділ 2. Сольфеджіо	**27**	**27**	**54**
Розділ 3. Концертна діяльність:	**26**	**116**	**142**
3.1. Зведені репетиції	26	116	142
3.2. Концертні виступи			За планом роботи колективу
Розділ 4. Вокал (вибірково)	**6**	**30**	**36**
Підсумкове заняття		**2**	**2**
Разом	**79**	**281**	**360**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Розповідь про плани на поточний рік.

Вокально-хорові та гармонічні вправи.

Вправи на відчуття позиції звуку та дихання, на відчуття діафрагми.

Артикуляційна гімнастика.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (142 год.)

Теоретична частина.

Поняття про м’яку, тверду та придихову атаку звука.

Знаки хорової партитури.

Поняття фактури.

Особливі прийоми співу та звукові ефекти.

Стилістичні та гармонічні особливості виконання хорової музики різних епох.

Технічні особливості музики бароко, класицизм, сучасної європейської та української хорової музики.

Аналіз фактури творів.

Сценічна майстерність, елементи хореографії як засіб розкриття художнього змісту твору.

Практична частина.

Вправи на закріплення та розвиток вокально-хорових навичок (дихання, звуковидобування, інтонування, артикуляція, дикція тощо).

Артикуляційна гімнастика. Вправи на складно-поєднувані склади з додаванням штрихів, розвиток технічних можливостей артикуляційного апарату.

Вправи на відпрацювання основних штрихів (*legato, non legato, staccato, marcato*), прийомів (*mormorando, sub P, sub F*).

Вправи на розвиток дихання для позиційного відчуття піднебіння, на різні види дихання, на розвиток активної співочої позиції.

Вправи на вирівнювання хорового унісону при співі *a capella.*

Вправи на розширення співочого діапазону.

Вправи на вивчення прийомів та засобів технічного та виразно-художнього виконання (якість звуку, темпові, ритмічні, динамічні відхилення, використання звукових ефектів тощо).

Вправи на відпрацювання технічних та гармонічних елементів притаманних сучасній хоровій музиці, виконання кластерів, септакордів.

Вправи на розвиток тембральної звучності та єдності виконання по хорових голосах, на вміння поєднувати головний і грудний регістри (виконання перехідних звуків, плавність переходу з одного регістру в інший). Особливі рекомендації та вокальні вправи, пов'язані з віковими змінами у голосі хлопця-співака.

Вправи на координацію вокального апарату з вестибулярним (поєднання співу з рухами).

Хорові твори з репертуару (див. додаток 2): почуття ансамблю як в окремій партії, так і в хорі, вміння досягнути штучного ансамблю, ритмічного, штрихового та динамічного,вміння відчувати динамічний баланс між голосами у партії, засоби виразності, вокально-художнє інтонування, стиль твору.

Розділ 2. Сольфеджіо (54 год.)

Теоретична частина.

Музичний розмір простий і складний (4/4, 5/4, 7/4, 3/8, 5/8, 6/8, 9/8, 12/8).

Поняття складного та перемінного розміру. Поліритмія.

Динамічні відтінки.

Агогіка.

Транспозиція, модуляція.

Лади народної музики.

Семиступеневі лади мажорного та мінорного нахилу.

Пентатоніка.

Мажорна пентатоніка. Мінорна пентатоніка.

Лади народної музики і пентатоніка.

Мелізми.

Практична частина.

Спів вправ на 2-4 голоси.

Спів інтервалів та визначення на слух (м. 2, б. 2, м. 3, в. 3, ч. 4, ч. 5, м. 6, в. 6, м. 7, в. 7, ч. 8, тритони), спів їх обернень та розв'язань.

Спів ланцюжків акордів (тризвуки та їх розв'язання та обертання, септакорди – D7, II7, VII7, VII7 зм.).

Ускладнені ритмічні диктанти.

Спів вправ з листа в різних розмірах.

Спів кластерів.

Спів з листа фрагментів хорових партитур з репертуару концертного складу хору, аналіз цих фрагментів за формотворенням.

Розділ 3. Концертна діяльність (142 год.)

3.1. Зведені репетиції (142 год.)

Теоретична частина:

Вимоги до вихованця концертного складу хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій, звукозаписів, фестивальних та концертних виступів, за лаштунками.

Сценічна культура.

Пояснення особливої ролі та постаті старших за віком (досвідом) вихованців у формуванні та розвитку соціальних і професійних компетентностей молодших вихованців.

Створення музичного образу засобами хорового виконавства.

Стиль твору та манера композитора.

Відомі вітчизняні та європейські хорові колективи хлопчиків.

Практична частина:

Вправи зі сценічного руху.

Хорові твори з репертуару концертного складу хору (див. Додаток 2): почуття ансамблю в партії і в хорі, між хором і солістом, хором і акомпануючим інструментом, образність та виразність виконання, художньо-вокальне інтонування. Хоровий театр як засіб розкриття художнього змісту твору.

3.2. Концертні виступи (за планом роботи колективу)

Прогони концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Розділ 4. Вокал (вибірково) (36 год.)

Теоретична частина.

Гігієна та охорона голосу.

Вимоги до співацької постави.

Практична частина.

Вокальні вправи та вокалізи для розвитку вокальних здібностей та техніки співу, подолання індивідуальних труднощів.

Вокальні твори.

Сольні фрагменти хорових творів (див. Додаток 2).

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік.

Проведення підсумкового відкритого заняття.

Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами шостого року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання та його різновиди, відчуття головних та грудних резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку та піднебіння, різні регістри), теоретичні поняття та терміни (штрих, звук, метро-ритм, темп, динаміка, агогіка, ефекти, знаки альтерації, розміри прості, складні та

перемінні, кластери, фактура, знаки хорової партитури, особливі прийоми співу та звукові ефекти).

- **вихованці мають вміти** орієнтуватися в хоровій партитурі, втримувати унісон, уміти ансамблювати як в партії так і в хорі в цілому, уміти аналізувати фактуру твору, вести свою партію в багатоголосному творі, правильно відчувати позицію звуку та піднебіння, виконувати різні види штрихів, правильно відчувати діафрагму, відтворювати оплесками складні ритмічні диктанти, співати інтервали та їх обернення й розв'язання, співати ланцюжки акордів. Виконувати стилістично вірно технічні елементи хорової музики, вміти координувати сценічне виконання з рухом.

- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навиків, еталонного уявлення про хоровий спів та сценічну культуру виконавця, про сучасне хорове мистецтво та стилістичні особливості виконання того чи іншого твору. Бажання передавати свій досвід наступним поколінням співаків та задати алгоритм цьому процесу.

Основний рівень, сьомий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**28**	**114**	**142**
Розділ 2. Сольфеджіо	**27**	**27**	**54**
Розділ 3. Концертна діяльність:	**26**	**116**	**142**
3.1. Зведені репетиції	26	116	142
3.2. Концертні виступи			За планом роботи колективу
Розділ 4. Вокал (вибірково)	**6**	**30**	**36**
Підсумкове заняття		**2**	**2**
Разом	**79**	**281**	**360**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Розповідь про плани на поточний рік.

Вокально-хорові та гармонічні вправи.

Вправи на відчуття позиції звуку та дихання, на відчуття діафрагми.

Артикуляційна гімнастика.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (142 год.)

Теоретична частина.

Поняття про м’яку, тверду та придихову атаку звука.

Знаки хорової партитури.

Поняття фактури.

Особливі прийоми співу та звукові ефекти.

Стилістичні та гармонічні особливості виконання хорової музики різних епох.

Технічні особливості музики бароко, класицизм, сучасної європейської та української хорової музики.

Аналіз фактури творів.

Сценічна майстерність, елементи хореографії як засіб розкриття художнього змісту твору.

Практична частина.

Вправи на закріплення та розвиток вокально-хорових навичок (дихання, звуковидобування, інтонування, артикуляція, дикція тощо).

Артикуляційна гімнастика. Вправи на складно-поєднувані склади з додаванням штрихів, розвиток технічних можливостей артикуляційного апарату.

Вправи на відпрацювання основних штрихів (*legato, non legato, staccato, marcato*), прийомів (*mormorando, sub P, sub F*).

Вправи на розвиток дихання для позиційного відчуття піднебіння, на різні види дихання, на розвиток активної співочої позиції.

Вправи на вирівнювання хорового унісону при співі *a capella.*

Вправи на розширення співочого діапазону.

Вправи на вивчення прийомів та засобів технічного та виразно-художнього виконання (якість звуку, темпові, ритмічні, динамічні відхилення, використання звукових ефектів тощо).

Вправи на відпрацювання технічних та гармонічних елементів, притаманних сучасній хоровій музиці, виконання кластерів, септакордів.

Вправи на розвиток тембральної звучності та єдності виконання по хорових голосах, на вміння поєднувати головний і грудний регістри (виконання перехідних звуків, плавність переходу з одного регістру в інший). Особливі рекомендації та вокальні вправи, пов'язані з віковими змінами у голосі хлопця-співака.

Вправи на координацію вокального апарату з вестибулярним (поєднання співу з рухами).

Хорові твори з репертуару (див. Додаток 2): почуття ансамблю як в окремій партії, так і в хорі, вміння досягнути штучного ансамблю, ритмічного, штрихового та динамічного, вміння відчувати динамічний баланс між голосами в партії, засоби виразності, вокально-художнє інтонування, стиль твору.

Періодичні прослуховування на предмет вікової мутації голосу, гостроти цього процесу та, відповідно, безпеки голосового апарату.

Розділ 2. Сольфеджіо (36 год.)

Теоретична частина.

Музичний розмір простий і складний (4/4, 5/4, 7/4, 3/8, 5/8, 6/8, 9/8, 12/8).

Поняття складного та перемінного розміру. Поліритмія.

Динамічні відтінки.

Агогіка.

Транспозиція, модуляція.

Характерні інтервали.

Характерні інтервали гармонічного мінору.

Характерні інтервали та тритони в гармонічному мажорі.

Характерні інтервали. Таблиця характерних інтервалів у гармонічних ладах з розв'язанням.

Таблиця характерних інтервалів.

Практична частина.

Спів вправ на 2-4 голоси.

Спів інтервалів та визначення на слух (м. 2, б. 2, м. 3, в. 3, ч. 4, ч. 5, м. 6, в. 6, м. 7, в. 7, ч. 8, тритони), спів їх обернень та розв'язань.

Спів ланцюжків акордів (тризвуки та їх розв'язання та обертання, септакорди – D7, II7, VII7, VII7 зм.).

Ускладнені ритмічні диктанти.

Спів вправ з листа в різних розмірах.

Спів кластерів.

Спів з листа фрагментів хорових партитур з репертуару концертного складу хору, аналіз цих фрагментів за формотворенням.

Розділ 3. Концертна діяльність (142 год.)

3.1. Зведені репетиції (142 год.)

Теоретична частина:

Вимоги до вихованця концертного складу хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій, звукозаписів, фестивальних та концертних виступів, за лаштунками.

Сценічна культура.

Пояснення особливої ролі та постаті старших за віком (досвідом) вихованців у формуванні та розвитку соціальних і професійних компетентностей молодших вихованців.

Створення музичного образу засобами хорового виконавства.

Стиль твору та манера композитора.

Відомі вітчизняні та європейські хорові колективи хлопчиків.

Практична частина:

Вправи зі сценічного руху.

Хорові твори з репертуару концертного складу хору (див. Додаток 2): почуття ансамблю в партії і в хорі, між хором і солістом, хором і акомпануючим інструментом, образність та виразність виконання, художньо-вокальне інтонування. Хоровий театр як засіб розкриття художнього змісту твору.

3.2. Концертні виступи (за планом роботи колективу)

Прогони концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Розділ 4. Вокал (вибірково) (36 год.)

Теоретична частина.

Гігієна та охорона голосу.

Вимоги до співацької постави.

Практична частина.

Вокальні вправи та вокалізи для розвитку вокальних здібностей та техніки співу, подолання індивідуальних труднощів.

Вокальні твори.

Сольні фрагменти хорових творів (див. Додаток 2).

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік.

Проведення підсумкового відкритого заняття.

Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами сьомого року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання та його різновиди, відчуття головних та грудних

резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку та піднебіння, різні регістри), теоретичні поняття та терміни (штрих, звук, метро-ритм, темп, динаміка, агогіка, ефекти, знаки альтерації, розміри прості, складні та перемінні, кластери, фактура, знаки хорової партитури, особливі прийоми співу та звукові ефекти).

- **вихованці мають вміти** орієнтуватися в хоровій партитурі, втримувати унісон, уміти ансамблювати як в партії так і в хорі в цілому, уміти аналізувати фактуру твору, вести свою партію в багатоголосному творі, правильно відчувати позицію звуку та піднебіння, виконувати різні види штрихів, правильно відчувати діафрагму, відтворювати оплесками складні ритмічні диктанти, співати інтервали та їх обернення й розв'язання, співати ланцюжки акордів. Виконувати стилістично вірно технічні елементи хорової музики, вміти координувати сценічне виконання з рухом.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навичок, еталонного уявлення про хоровий спів та сценічну культуру виконавця, про сучасне хорове мистецтво та стилістичні особливості виконання того чи іншого твору. Бажання передавати свій досвід наступним поколінням співаків та задати алгоритм цьому процесу

Вищий рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**24**	**118**	**142**
Розділ 2. Концертна діяльність:	**22**	**120**	**142**
2.1. Зведені репетиції	22	120	142
2.2. Концертні виступи			За планом роботи колективу
Розділ 3. Вокал (вибірково)	**6**	**30**	**36**
Підсумкове заняття		**2**	**2**

Разом	**53**	**271**	**324**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Розповідь про плани на поточний рік.

Вокально-хорові та гармонічні вправи.

Вправи на відчуття позиції звуку та дихання, на відчуття діафрагми.

Артикуляційна гімнастика.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (142 год.)

Теоретична частина.

Вимоги до учасника концертного складу колективу.

Адаптація голосового апарату до нових умов використання.

Пошук та налагодження зв’язку між придбаними на попередніх етапах вміннями та новими виконавськими завданнями.

Особливі прийоми співу та звукові ефекти.

Практична частина.

Вправи на вдосконалення прийомів хорового виконавства.

Хорові твори з концертного репертуару (див. Додаток 2): вокально-художня інтонація, образність виконання, відповідність стилю твору та манері композитора.

Розділ 2. Концертна діяльність (142 год.)

2.1. Зведені репетиції (142 год.)

Теоретична частина.

Вимоги до вихованця концертного складу хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій, звукозаписів, фестивальних та концертних виступів, за лаштунками.

Відомі хорові колективи України та Європи.

Створення музичного образу засобами хорового виконавства.

Відтворення стилю хорового твору та манери композитора.

Практична частина.

Хорові твори з репертуару концертного складу хору (див. Додаток 2): образність та виразність виконання, художньо-вокальне інтонування, хоровий театр як засіб розкриття художнього змісту твору.

2.2. Концертні виступи (за планом роботи колективу)

Прогони концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Розділ 3. Вокал (вибірково) (36 год.)

Теоретична частина.

Вимоги до професійного співака.

Шляхи подолання індивідуальних вокальних труднощів.

Практична частина.

Вокальні вправи та вокалізи для удосконалення техніки співу.

Вокальні твори (створення музичного образу).

Сольні фрагменти хорових творів (див. Додаток 2).

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік.

Проведення підсумкового відкритого заняття.

Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами першого року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання та його різновиди, відчуття головних та грудних резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку та піднебіння, різні регістри), теоретичні поняття та терміни (штрих, звук, метро-ритм, темп, динаміка, агогіка, ефекти, знаки альтерації, розміри прості, складні та перемінні, кластери, фактура, знаки хорової партитури, особливі прийоми співу та звукові ефекти).
- **вихованці мають вміти** орієнтуватися в хоровій партитурі, втримувати унісон, уміти ансамблювати як в партії так і в хорі в цілому, уміти аналізувати фактуру твору, вести свою партію в багатоголосному творі, правильно відчувати позицію звуку та піднебіння, виконувати різні види штрихів, правильно відчувати діафрагму. Виконувати стилістично вірно технічні елементи хорової музики, вміти координувати сценічне виконання з рухом.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навиків, еталонного уявлення про хоровий спів та сценічну культуру виконавця, про сучасне хорове мистецтво та стилістичні і гармонічні особливості виконання даної музики.

Вищий рівень, другий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**24**	**118**	**142**
Розділ 2. Концертна діяльність:	**22**	**120**	**142**
2.1. Зведені репетиції	22	120	142
2.3. Концертні виступи			За планом роботи колективу
Розділ 3. Вокал (вибірково)	**6**	**30**	**36**
Підсумкове заняття		**2**	**2**
Разом	**53**	**271**	**324**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Розповідь про плани на поточний рік.

Вокально-хорові та гармонічні вправи.

Вправи на відчуття позиції звуку та дихання, на відчуття діафрагми.

Артикуляційна гімнастика.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (142 год.)

Теоретична частина.

Вимоги до учасника концертного складу колективу.

Адаптація голосового апарату до нових умов використання.

Пошук та налагодження зв'язку між придбаними на попередніх етапах вміннями та новими виконавськими завданнями.

Особливі прийоми співу та звукові ефекти.

Практична частина.

Вправи на вдосконалення прийомів хорового виконавства.

Хорові твори концертного репертуару по партіях (див. Додаток 2): відпрацювання штрихів, інтонаційних труднощів, робота над артикуляційними особливостями, відпрацювання divisi в партіях, робота над динамікою та агогікою.

Розділ 2. Концертна діяльність (142 год.)

2.1. Зведені репетиції (142 год.)

Теоретична частина.

Вимоги до вихованця концертного складу хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій, звукозаписів, фестивальних та концертних виступів, за лаштунками.

Відомі хорові колективи України та Європи.

Створення музичного образу засобами хорового виконавства.

Відтворення стилю хорового твору та манери композитора.

Практична частина.

Хорові твори з репертуару концертного складу хору (див. Додаток 2): вокально-художня інтонація, робота над ансамблем та його видами, робота над динамікою та агогікою, образність виконання, відповідність стилю твору та манері композитора, поєднання співу зі сценічним рухом.

2.2. Концертні виступи (за планом роботи колективу)

Прогони концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Розділ 3. Вокал (вибірково) (36 год.)

Теоретична частина.

Вимоги до професійного співака.

Шляхи подолання індивідуальних вокальних труднощів.

Практична частина.

Вокальні вправи та вокалізи для удосконалення техніки співу.

Вокальні твори (створення музичного образу).

Сольні фрагменти хорових творів (див. Додаток 2).

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік.

Проведення підсумкового відкритого заняття.

Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами другого року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання та його різновиди, відчуття головних та грудних резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку та піднебіння, різні регістри), теоретичні поняття та терміни (штрих, звук, метро-ритм, темп, динаміка, агогіка, ефекти, знаки альтерації, розміри прості, складні та перемінні, кластери, фактура, знаки хорової партитури, особливі прийоми співу та звукові ефекти).
- **вихованці мають вміти** орієнтуватися в хоровій партитурі, втримувати унісон, уміти ансамблювати як в партії так і в хорі в цілому, уміти аналізувати фактуру твору, вести свою партію в багатоголосному творі, правильно відчувати позицію звуку та піднебіння, виконувати різні види штрихів, правильно відчувати діафрагму. Виконувати стилістично вірно технічні елементи хорової музики, вміти координувати сценічне виконання з рухом.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навиків, еталонного уявлення про хоровий спів та сценічну культуру виконавця, про сучасне хорове мистецтво та стилістичні і гармонічні особливості виконання даної музики, критичного ставлення до почутих творів.

Вищий рівень, третій рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**24**	**118**	**142**
Розділ 2. Концертна діяльність:	**22**	**120**	**142**
2.1. Зведені репетиції	22	120	142
2.4. Концертні виступи			За планом роботи колективу
Розділ 3. Вокал (вибірково)	**6**	**30**	**36**
Підсумкове заняття		**2**	**2**

Разом	**53**	**271**	**324**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Розповідь про плани на поточний рік.

Вокально-хорові та гармонічні вправи.

Вправи на відчуття позиції звуку та дихання, на відчуття діафрагми.

Артикуляційна гімнастика.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (142 год.)

Теоретична частина.

Вимоги до учасника концертного складу колективу.

Особливі прийоми співу та звукові ефекти.

Сонористичні ефекти та прийоми в сучасній хоровій музиці.

Практична частина.

Вправи на вдосконалення прийомів хорового виконавства.

Хорові твори концертного репертуару по партіях (див. Додаток 2): відпрацювання штрихів, інтонаційних труднощів, робота над артикуляційними особливостями, відпрацювання divisi в партіях, робота над динамікою та агогікою, сонористичними ефектами та різними прийомами в сучасній хоровій музиці.

Розділ 2. Концертна діяльність (142 год.)

2.1. Зведені репетиції (142 год.)

Теоретична частина.

Вимоги до вихованця концертного складу хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій, звукозаписів, фестивальних та концертних виступів, за лаштунками.

Відомі хорові колективи України та Європи.

Створення музичного образу засобами хорового виконавства.

Відтворення стилю хорового твору та манери композитора.

Практична частина.

Хорові твори з репертуару концертного складу хору (див. Додаток 2): вокально-художня інтонація, робота над ансамблем та його видами, робота над динамікою та агогікою, образність виконання, відповідність стилю твору та манері композитора, поєднання співу зі сценічними рухами, грою на ударно-шумових інструментах (бубен, маракаси, трикутник, коробочка).

2.2. Концертні виступи (за планом роботи колективу)

Прогони концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Розділ 3. Вокал (вибірково) (36 год.)

Теоретична частина.

Вимоги до професійного співака.

Шляхи подолання індивідуальних вокальних труднощів.

Практична частина.

Вокальні вправи та вокалізи для удосконалення техніки співу.

Вокальні твори (створення музичного образу).

Сольні фрагменти хорових творів (див. Додаток 2).

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік.

Проведення підсумкового відкритого заняття.

Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами третього року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання та його різновиди, відчуття головних та грудних резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку та піднебіння, різні регістри), теоретичні поняття та терміни (штрих, звук, метро-ритм, темп, динаміка, агогіка, ефекти, знаки альтерації, розміри прості, складні та перемінні, кластери, фактура, знаки хорової партитури, особливі прийоми співу та звукові ефекти).
- **вихованці мають вміти** орієнтуватися в хоровій партитурі, втримувати унісон, уміти ансамблювати як в партії, так і в хорі в цілому, уміти аналізувати фактуру твору, вести свою партію в багатоголосному творі, правильно відчувати позицію звуку та піднебіння, виконувати різні види штрихів, правильно відчувати діафрагму. Виконувати стилістично вірно технічні елементи хорової музики, різноманітні прийоми сучасної музики, вміти координувати сценічне виконання з рухом, грою на музичних інструментах.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навиків, еталонного уявлення про хоровий спів та сценічну культуру виконавця, про сучасне хорове мистецтво та стилістичні й гармонічні особливості виконання даної музики, критичного ставлення до почутих творів.

Вищий рівень, четвертий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступне заняття. Безпека життєдіяльності.	**1**	**1**	**2**
Розділ 1. Вокально-хорова робота	**24**	**118**	**142**
Розділ 2. Концертна діяльність:	**22**	**120**	**142**
2.1. Зведені репетиції	22	120	142
2.5. Концертні виступи			За планом роботи колективу

Розділ 3. Вокал (вибірково)	**6**	**30**	**36**
Підсумкове заняття		**2**	**2**
Разом	**53**	**271**	**324**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступне заняття (2 год.)

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності.

Правила гуртківця Палацу.

Розповідь про плани на поточний рік.

Вокально-хорові та гармонічні вправи.

Вправи на відчуття позиції звуку та дихання, на відчуття діафрагми.

Артикуляційна гімнастика.

Розділ 1. Вокально-хорова робота (142 год.)

Теоретична частина.

Вимоги до учасника концертного складу колективу.

Формування соціальних компетентностей, що спрямовані на популяризацію високих культурних стандартів, вітчизняної співацької традиції зокрема.

Особливі прийоми співу та звукові ефекти.

Сонористичні ефекти та прийоми в сучасній хоровій музиці.

Практична частина.

Вправи на вдосконалення прийомів хорового виконавства.

Хорові твори концертного репертуару по партіях (див. Додаток 2): відпрацювання штрихів, інтонаційних труднощів, робота над правильною звуковою позицією, відчуттям діафрагми, артикуляційними особливостями, відпрацювання divisi в партіях, робота над динамікою та агогікою, сонористичними ефектами та різними прийомами в сучасній хоровій музиці.

Розділ 2. Концертна діяльність (142 год.)

2.1. Зведені репетиції (142 год.)

Теоретична частина.

Вимоги до вихованця концертного складу хору.

Безпека життєдіяльності під час репетицій, звукозаписів, фестивальних та концертних виступів, за лаштунками.

Відомі хорові колективи хлопчиків та юнаків України та Європи.

Відтворення стилю хорового твору та манери композитора.

Практична частина.

Хорові твори з репертуару концертного складу хору (див. Додаток 2): вокально-художня інтонація, робота над ансамблем та його видами, робота над динамікою та агогікою, образність виконання, відповідність стилю твору та манері композитора, поєднання співу зі сценічними рухами, грою на ударно-шумових інструментах (бубен, маракаси, трикутник, коробочка).

2.2. Концертні виступи (за планом роботи колективу)

Прогони концертів.

Концертні та фестивальні виступи.

Розділ 3. Вокал (вибірково) (36 год.)

Теоретична частина.

Вимоги до професійного співака.

Шляхи подолання індивідуальних вокальних труднощів.

Практична частина.

Вокальні вправи та вокалізи для удосконалення техніки співу.

Вокальні твори (створення музичного образу).

Сольні фрагменти хорових творів (див. Додаток 2).

Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік.

Проведення підсумкового відкритого заняття.

Перспективний план роботи на наступний навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

За результатами четвертого року навчання:

- **вихованці повинні знати і розуміти** основні вокально-хорові поняття (співоче дихання та його різновиди, відчуття головних та грудних резонаторів, атака звуку та її види, позиційне відчуття звуку та піднебіння, різні регістри), теоретичні поняття та терміни (штрих, звук, метро-ритм, темп, динаміка, агогіка, ефекти, знаки альтерації, розміри прості, складні та перемінні, кластери, фактура, знаки хорової партитури, особливі прийоми співу та звукові ефекти).
- **вихованці мають вміти** орієнтуватися в хоровій партитурі, втримувати унісон, уміти ансамблювати як в партії, так і в хорі в цілому, уміти аналізувати фактуру твору, вести свою партію в багатоголосному творі, правильно відчувати позицію звуку та піднебіння, виконувати різні види штрихів, правильно відчувати діафрагму. Виконувати стилістично вірно технічні елементи хорової музики, різноманітні прийоми сучасної музики, вміти координувати сценічне виконання з рухом, грою на музичних інструментах.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навичок, еталонне уявлення про хоровий спів та сценічну культуру виконавця, про сучасне хорове мистецтво та стилістичні і гармонічні особливості виконання даної музики.
- **у вихованців мають бути сформовані компетентності** вокально-хорових навиків, еталонного уявлення про хоровий спів та сценічну культуру виконавця, про сучасне хорове мистецтво та стилістичні й гармонічні особливості виконання даної музики, критичного ставлення до почутих творів. Сформувати та використовувати соціальні компетентності, що спрямовані на популяризацію високих культурних стандартів, вітчизняної співацької традиції.

ДОДАТОК 1

Приблизний репертуар молодшого хору

1. Українська народна пісня «Два півники», в обр. Г. Компанійця
2. Українська народна пісня «Та й орав мужик край дороги»
3. Українська народна пісня «Вийшли в поле косарі»
4. Е. Сироткин, сл. Б. Заходера «На уроке отдохнем»
5. Ж. Бізе Хор хлопчиків з опери «Кармен»

6. А. Журбін, сл. П. Синявського «В некоторой школе, в некотором классе»
7. Г. Гладков, сл. В. Ливанова Хор придворных из м/ф «По следам бременских музыкантов»
8. З. Левіна «Пісенька про Плім»
9. Г. Гладков «Волшебные слова»
10. Г. Гладков «Мистер Жук»
11. Г. Гладков «Лесные бусы»
12. О. Хромушин «Грип»
13. Е. Крылатов «Песенка о снежинке»
14. О. Зубков «Чоботята-дроботята»
15. І. Кириліна «У долині серед літа»
16. І. Кириліна «Співають діти»
17. Я. Дубравин «Песня о земной красоте»
18. Я. Дубравин «Я малюю»
19. Я. Дубравин «Кожаный м'яч»
20. Н. Свольнен «Воспоминания о канікулах»
21. Обр. Е. Тиличеевой «Лесной концерт»
22. М. Парцхаладзе «Кто посолил море?»
23. А. Аверкін «Смішинка»
24. Е. Баркова «Медведь проснулся»
25. Ю. Шевченко «Пісенька Кенгурятки»
26. Ю. Шевченко «Диво-місто навпаки»
27. Е. Зубцов «Беспокойные мальчишки»

ДОДАТОК 2

Приблизний репертуар концертного складу хору

1. О. Архангельський Хоровий концерт «Помишляю день страшний»
2. Д. Бортнянський Хоровий концерт № 3, 34, 15
3. Д. Бортнянський «Многая літа»
4. М. Мусоргський «Ангел вопіяше благодатний»
5. Р. Толмачов «Тебе Бога хвалим»
6. К. Стеценко «Благослови, душе моя, Господа»
7. С. Рахманінов «Богородице Діво»
8. С. Рахманінов «Тобі співаємо»
9. Р. Толмачов Псалом Давидів № 81, 149
10. О. Яциневич «Чути дзвінок»
11. О. Яциневич «Ой в Єрусалимі»
12. О. Яциневич Колядка «Бог ся рождає»
13. О. Яциневич «Добрий вечір»
14. М. Леонтович «Щедрик»
15. М. Леонтович «Отче наш»

16. М. Леонтович «Чорнушко-душко»
17. М. Леонтович «Дударик»
18. Українська народна пісня в обробці Р. Толмачова «Од Києва до Лубен»
19. Українська народна пісня «Ой полечко-поле», аранжування В. Михновецького, адаптація для хору Р. Толмачова
20. Г. Ф. Гендель «Dignare»
21. В. А. Моцарт «Lacrimoza», «Kyrie»
22. В. А. Моцарт «Ave verum»
23. В. А. Моцарт «Regina coeli»
24. Ц. Франк «Panis Angelicus»
25. Ц. Франк Псалом № 150
26. К. Дженкінс «Stabat Mater»
27. К. Орф «Карміна бурана», №№ 1, 2, 5, 13, 14
28. Й. Брамс «Пісні кохання»
29. О. Гречанінов «Воскликните Господеви вся земля»
30. В. Зубицький «Дримба»
31. В. Зубицький Хоровий концерт «Гори мої», ч. 1, 2, 8.
32. Б. Динєв «Разбойника благоразумного»
33. Грузинська традиційна пісня «Песнь виноградной лозы»
34. А. Шнітке Три духовних хори
35. В. Толмачов «Отче наш»
36. Р. Толмачов «Ти казала», обробка української народної пісні
37. Р. Толмачов «Різдвяне дійство»
38. Р. Толмачов «Диптих на вірші Ліни Костенко»
39. Р. Толмачов «Богородице Діво»
40. Й. С. Бах Мотет № 1, 2, 3, 4, 6
41. Й. С. Бах Кантати № 4, 66, 32, 150, 81
42. Г. Гаврилець «Гой питалася княжа корона»
43. Г. Гаврилець «Повій, вітроньку»
44. Й. С. Бах – Ш. Гуно «Ave Maria»
45. O. Giello «Pulcra est»
46. В. Толмачов 7 романсів на слова С. Єсеніна
47. Аранжування Р. Толмачова «Суліко»
48. Е. Морріконе «Одного разу в Америці», обробка для хору К. Пони
49. Негритянський спірічуел «Battle of Jericho»
50. З однойменного мюзиклу «Ol’ man river», аранжування Р. Толмачова
51. Й. С. Бах Мотети 1–6
52. В. А. Моцарт «Коронаційна меса»
53. Г. Ф. Гендель «Dixit Dominus»

ДОДАТОК 3

Список рекомендованої літератури

1. Алиев Ю. Б. Пение на уроках музыки. – М.: Просвещение, 1978.
2. Андреева Л., Бондарь М., Локтев В. Искусство хорового пения. – М.: Госмузиздат, 1963.
3. Горбенко С. Дитяче хорове виховання. – К., 2000.
4. Методика музичного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку За ред. С. Шоломович. – К.: Музична Україна, 1979.
8. Назайкинский Е. О музыкальном темпе. – М., 1965.
9. Назаренко И. Искусство пения. – М., 1963.
10. Ольхов К. О руководстве хором. – М., 1961.
11. Ольхов К. Теоретические основы дирижерской техники. – Л., 1984.
5. Падалко Л. Виховання ансамблю в хорі. – К., 1969.
12. Переверзев Н. Проблемы музыкального интонирования. – М., 1966.
13. Петрова Е. О динамике звука певческого голоса. – М., 1963.
14. Пигров К. Руководство хором. – М., 1964.
15. Попов В. Советы руководителю хора // Школа хорового пения. Вып. 1. – М., 1973.
6. Практика та методика роботи з хором молодших класів За ред. І. Захаржевського. – К.: Музична Україна, 1978.
16. Птица К. Проблемы стиля и хоровое исполнительство // Работа с хором. Методика. Опыт. – М., 1972.
17. Работа с детским хором: Сборник статей / Под ред. В. Соколова. –М., 1981.
18. Работа с хором. Методика. Опыт / Сост. и общ. ред. Б. Тевлина. – М., 1972.
19. Рождественский Г. Дирижерская аппликатура. – Л., 1974.
20. Романовский Н. Хоровой словарь. – Л., 1979.
21. Садовников В. Орфоэпия в пении. – М., 1958.
22. Самарин В. Хороведение. – М., 1998.
23. Соколов В. Работа с хором. – М., 1983.
24. Струве Г. Школьный хор. – М., 1981.
25. Стулова Г. Хоровой класс. – М., 1988.
26. Тюлин Ю. Музыкальная форма. – М.,1986.
27. Холопова В. Вопросы ритма в творчестве композиторов XX века. – М., 1971.
28. Христов Д. Теоретические основы мелодики. – М., 1980.
29. Чесноков П. Хор и управление им. – М., 1961.
30. Шамина Л. Работа с самодеятельным хоровым коллективом. – М., 1983.
31. Шварц Н. Строй хора. – М., 1963.
32. Шерхен Г. Учебник дирижирования // Дирижерское исполнительство: Практика. История. Эстетика. – М., 1975.

33. Юссон Р. Певческий голос. – М., 1974.
34. Яковлев А. Физиологические закономерности певческой атаки. – Л., 1971